

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพรวณ จังหวัดนครปฐม

สารนิพนธ์

ของ

พักรัตนา ไทรวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

เมษายน 2551

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม

สารนิพนธ์
ของ
พักรัตนา ไทวรารอด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
เมษายน 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพรวณ จังหวัดนครปฐม

บทคัดย่อ
ของ
พักรวิภา ไทรวรรอด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
เมษายน 2551

พัทรวรรณ ไทรรอด. (2550). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรศรี ชาดิกานนท์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 0 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคือการทดสอบค่าสถิติ t - test Dependent Sample

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค มีประสิทธิภาพ 81.63 / 83.38
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE DEVELOPMENT OF SELF-STUDY LEARNING PACKAGE ON THAI
SENTENCE PATTERNS FOR MATHAYOMSUKSA II STUDENTS,
NAKPRASITH SCHOOL, SAMPRAN, NAKHONPATHOM

AN ABSTRACT
BY
PHAKWIPA SAIRAROT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

April 2008

Phakwipa Sairarot. (2007). *The Development of Self-Study Learning Package on Thai Sentence Patterns for Mathayomsuksa II Students, Nakprasith School, Sampran, Nakhonpathom*. Master's project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Kachornsri Jatikananda.

The purpose of this research was to develop self-study learning package on Thai sentence patterns for mathayomsuksa II students at Nakprasith School, Sampran, Nakhonpathom.

The samples were 40 mathayomsuksa II students in the second semester of the 2007 academic year, at Nakprasith School, Sampran, Nakhonpathom. One classroom was selected by cluster random sampling. The instruments used in this study included the self-study learning package on Thai sentence patterns and learning achievement tests. The data were statistically analyzed by t-test Dependent.

The study reveals that:

1. The self-study learning package on Thai sentence patterns had an efficiency of 81.63 / 83.38
2. The student's achievement through self-study learning package on Thai sentence patterns after the experiment was significantly increased at .01 level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ
จังหวัดนครปฐม ของ พัทธวิภา ไทวรารอด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาทิกานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา วัฒนะศิริ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาทิกานนท์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ สุภา ปานเจริญ)

วันที่ เดือน เมษายน พ.ศ. 2551

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจน
ข้อเสนอแนะ อย่างดียิ่งจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ขาดิกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง กรรมการสอบ
สารนิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น และให้คำแนะนำในการจัดทำงานวิจัยครั้งนี้
ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม อาจารย์ สรัญญา ปัญญะสุทธิ และ
อาจารย์ บุญยมาศ บุญจิตติ ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำในการตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือ
ในการวิจัยเป็นผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณพี่และเพื่อนครูของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจและให้
ความช่วยเหลือเสมอมา และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่ให้ความ
ร่วมมือทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขา
การมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) ทุกคนที่มีส่วนในการแนะนำและให้กำลังใจเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่พึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา
มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พัทรวีภา ไทวรารอด

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	4
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารเกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้.....	8
เอกสารเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	21
เอกสารเกี่ยวข้องกับประโยคในภาษาไทย.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	55
สมมติฐานในการวิจัย.....	55
ขอบเขตของการวิจัย.....	55
วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผลการวิจัย.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	60
 บรรณานุกรม.....	 61
 ภาคผนวก.....	 67
ภาคผนวก ก.....	68
ภาคผนวก ข.....	70
ภาคผนวก ค.....	101
ภาคผนวก ง.....	103
ภาคผนวก จ.....	108
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	 111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการวิจัย.....	47
2 การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพรวณ จังหวัดนครปฐม	53
3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดย ใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t – test dependent sample.....	54
4 ค่าการประเมินความคิดเห็นด้านเนื้อหาและสื่อ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค โดยผู้เชี่ยวชาญ	102
5 ค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค.....	104
6 ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค จำนวน 50 ข้อ.....	106
7 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	109

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นระบบการสื่อสารสำคัญของมนุษย์ เพราะมนุษย์ทุกคนใช้ภาษาในการสื่อความหมาย ถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ภาษาไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็นยิ่งสำหรับคนไทยทุกคนที่ต้องใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการใช้ภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ภาษาไทยมีคำใช้มากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ ในขณะเดียวกันก็มีการใช้ภาษาอย่างไม่ถูกต้อง มีการตัดคำและใช้คำผิดหน้าที่ ปัญหาการใช้ภาษาไทยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้วจึงมีผู้พยายามที่จะรักษาและดำเนินการแก้ไขการใช้ภาษาที่ผิดๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง (วรรณุช อุษณกร . 2543:ออนไลน์)

นอกจากนี้สุจิต เพียรชอบ (2538:2) ยังกล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยว่า ภาษาไทยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นภาษาประจำชาติ เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นไทย นับตั้งแต่คนไทยรวมตัวกันเป็นชาติมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง ก็ใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ภาษาไทย ยังเป็นวัฒนธรรมประจำชาติอย่างหนึ่งที่น่าภาคภูมิใจ ควรแก่การธำรงรักษาไว้

จากความสำคัญของภาษไทยดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนของชาติ จึงได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้ และต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานทั้ง การอ่าน การเขียน การฟัง การพูดและการดู เพื่อการสื่อความหมายที่ชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม สามารถใช้ภาษาเพื่อแสวงหาความรู้และนำไปพัฒนาตนเองและสังคมได้ การพัฒนาทักษะพื้นฐานของการใช้ภาษาไทยเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ศึกษาวิชาอื่นๆ ต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. 2544:9)

การเรียนรู้หลักภาษาและการใช้ภาษา จนสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นักเรียนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ไทย หรือที่เราเรียกว่า หลักภาษา เพราะถ้าเห็นความสำคัญแล้วย่อมทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ทำให้เข้าใจและใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้หลักภาษาไว้ว่า เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องหลักภาษาไทยอย่างถูกต้อง และ

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุจริต เพียรชอบ (2538:361) ที่กล่าวว่า การที่ผู้ใช้ภาษาพยายามใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักภาษาจะเป็นการช่วยอนุรักษ์ภาษาไทยให้อยู่ยืนยงเป็นเอกลักษณ์ของชาติสืบต่อไป

สรุปได้ว่า การมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักภาษาอย่างถูกต้อง จะทำให้นักเรียนใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยอนุรักษ์ให้ภาษาไทยคงอยู่สืบไป ด้วยความสำคัญของวิชาภาษาไทยดังกล่าวข้างต้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงกำหนดให้เรียนเนื้อหาหลักภาษาไทยโดยเริ่มจากเรื่อง คำ ความสัมพันธ์ของคำและเรื่องประโยค ในช่วงชั้นที่ 3 ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และได้กำหนดให้เรื่องประโยค เป็นเนื้อหาเรื่องหนึ่งของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในสาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษามีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เรื่องหลักการใช้ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. 2546:37)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญเรื่องประโยค แต่จากการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเรื่องการใช้ประโยค พบว่า การเรียนการสอนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องโครงสร้างของประโยค ไม่สามารถจำแนกชนิดของประโยคได้ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดประสิทธิภาพในการใช้ประโยคในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกาญจนา นาคสกุล (2546:244) ที่กล่าวว่า การใช้ภาษาไทยในปัจจุบันมีข้อผิดพลาดบกพร่องทั้งในด้านการออกเสียง การสื่อความหมาย การใช้คำตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ การใช้คำตามระดับภาษา รูปประโยคที่ไม่เหมาะสมและการเขียนที่ผิด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตน์ เทพขุน (2533:58-67; อ้างอิงจาก กนกวรรณ สายะบุตร. 2547:5) ที่วิจัยเรื่องการวินิจฉัยข้อบกพร่องและการแก้ไขข้อบกพร่องในการแต่งประโยคความเดียว ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย สรุปได้ดังนี้ นักเรียนมีปัญหาเรื่องการแต่งประโยคความเดียว ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน มีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่เข้าใจการใช้คำกริยา การใช้ส่วนขยาย เพราะนักเรียนเลือกใช้คำกริยาไม่ถูกต้องและไม่ทราบว่าควรจะใช้คำใดมาเป็นส่วนขยายและนักเรียนไม่สามารถเลือกใช้คำเชื่อมได้

การแก้ไขปัญหาก็เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพนั้น สื่อการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนสามารถนำมาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาไปสู่นักเรียน สื่อมีอิทธิพลและสามารถจูงใจนักเรียนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนที่จะมีประสิทธิภาพได้จะต้องมีสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ด้วยการใช้สื่อการเรียนการสอนและชุดการเรียนมาใช้ในการพัฒนาการสอน

เพื่อช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำชุดการเรียนรู้มาใช้ในการสอนน่าจะเป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดีอีกวิธีหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนการสอนที่ต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญได้

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสื่อประสมที่จะพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของนักเรียนสามารถเรียนได้เร็วหรือช้าตามความสามารถของตนเองอย่างมีระบบ และช่วยให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนด้วยตนเองมากขึ้นโดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น ซึ่งในชุดการเรียนรู้มีวัตถุประสงค์บอกไว้เป็นแนวทางในการเรียนรู้ วิธีเรียนและกำหนดเวลาที่จะประเมินผลตนเองได้ นอกจากนี้ยังช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอนในการประหยัดเวลาในการเตรียมการสอนและยังช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถได้ด้วยตนเองและชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนอย่างเชื่อถือได้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ ชุดการเรียนรู้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียน สุพัตรา ชื่นเจริญ (2546:บทคัดย่อ)

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสนองตอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 24 ที่กล่าวว่าการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง การจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานสาระความรู้ การปลูกฝังคุณธรรม การจัดบรรยากาศ การเรียนการสอนให้ผู้สอนเรียนรู้ไปกับนักเรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ในทุกเวลา สถานที่ ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นสภาพของปัญหาจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีประสบการณ์การเรียนรู้ เกิดความเข้าใจในเนื้อหาและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยดีขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลัง การเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไปใช้ในการปรับปรุง การเรียนการสอนให้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 377 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้อง นักเรียน 40 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลา ในการทดลอง จำนวน 18 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิด ของประโยค ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ครูสร้างขึ้น มีการจัดเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล มีจุดประสงค์ของการเรียนการสอนที่ชัดเจน กำหนดกิจกรรม เวลา สื่อการสอน และแหล่งศึกษาค้นคว้าไว้อย่างชัดเจน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถและความต้องการของนักเรียนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนหรือการปฏิบัติกิจกรรมในชุดการเรียนรู้และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องชนิดของประโยค หมายถึง ชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องชนิดของประโยคในภาษาไทย ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน นักเรียนสามารถศึกษาเนื้อหาได้ด้วยตนเอง เรียงลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก ในกรอบเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย คู่มือ บัตรคำสั่ง เนื้อหา กิจกรรม แบบทดสอบ บัตรเฉลย มีการใช้บทความ นิทานและเรื่องสั้นประกอบ

3. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่ำกว่าคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยคิดเป็นร้อยละที่กำหนดไว้ ดังนี้

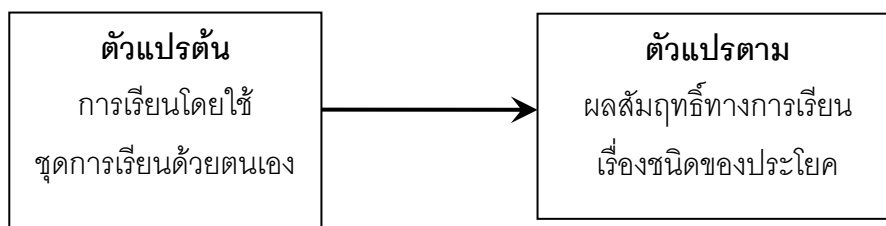
80 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ในเรื่อง ชนิดของประโยค ที่วัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องชนิดของประโยค หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบที่วัดความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้และการวิเคราะห์ ในเรื่องชนิดของประโยค โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างและผ่านการทดลองหาคุณภาพแล้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้
 - 1.2 ประเภทของชุดการเรียนรู้
 - 1.3 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้
 - 1.4 แนวคิดและหลักการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 1.5 ปรัชญาของชุดการเรียนรู้
 - 1.6 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 1.7 ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 1.8 ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี
 - 1.9 คุณค่าของชุดการเรียนรู้
 - 1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.4 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5 หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.6 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประโยคในภาษาไทย
 - 3.1 ความหมายของประโยค
 - 3.2 โครงสร้างของประโยค
 - 3.3 ชนิดของประโยค
 - 3.4 หน้าที่ของประโยค
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยคในภาษาไทย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

1.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้หรือชุดการสอน มาจากคำว่า Learning Package หรือ Instructional Package เดิมใช้คำว่า ชุดการสอน เพราะเป็นสื่อที่ครูนำมาใช้ประกอบการสอน แต่ต่อมามีการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญในการเรียนการสอน การเรียนรู้ที่ดีควรจะให้ให้นักเรียนได้เรียนเองศึกษาด้วยตนเอง จึงนิยมเรียกชุดการสอนเป็นชุดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้คำว่า “ชุดการเรียนรู้”

ความหมายของชุดการเรียนรู้ มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ลัดดา ศุภปริดี (2523:31) ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ว่า เป็นการรวบรวมสื่อการสอน ลำเรียงรูปให้นักเรียนเรียนได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ด้วยความสะดวกสบาย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิชัย ดิสสระ (2535:154) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดเนื้อหาให้เป็นระบบและรัดกุม มีลักษณะที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนจนสมบูรณ์ในตัวเอง มีจุดประสงค์ของการเรียน กำหนดกิจกรรม เวลาและสื่อการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525:185) ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ว่า เป็นการนำเอาวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการเรียนการสอนในรูปแบบสื่อการเรียนแบบประสมมาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542: 27) ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ออกแบบอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาและวัสดุอุปกรณ์ รวบรวมไว้ในกล่อง เพื่อเตรียมไว้ให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง

วีระ ไทยพานิช (2529:134) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้มีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น ชุดการสอน ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเบ็ดเสร็จ ชุดสอนรายบุคคล ซึ่งเป็นชุดของสื่อประสมที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อ เนื้อหา และอุปกรณ์ของแต่ละหน่วยได้จัดไว้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530:17) ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ว่า เป็นสื่อประสม จัดไว้เป็นชุดๆ บรรจุในซอง กล่องหรือกระเป๋า ในการสร้างจะใช้วิธีระบบเป็นหลัก จึงทำให้มั่นใจได้ว่า ชุดการเรียนรู้จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้

ดอน (Duane. 1973:169) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่า เป็นการเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล อีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตามเป้าหมาย นักเรียนจะได้เรียนไปตามอัตราความสามารถ และความต้องการของตนเอง

มัวร์ (Moor. 1974:24) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่า เป็นการศึกษารายบุคคลที่เป็นระเบียบที่นักเรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนต่อเนื่องกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อและกิจกรรมที่กำหนดไว้

เว็บเบอร์ (Webber. 1977:329) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่า การเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นนักเรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมในการเรียนด้วยตนเองตลอดเวลา ดังนั้นถ้านักเรียนยังเป็นเด็กเล็กที่ไม่บรรลุนิติภาวะและวินัยในตนเองเพียงพอแล้ว ย่อมทำให้การเรียนไร้ประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเด็กอาจจะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียน ไม่เข้าใจงานที่สั่งให้ทำหรือขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียน เพราะมีช่วงความสนใจสั้นจึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

จากการศึกษาความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ครูสร้างขึ้น มีการจัดเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาในกรณีที่ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนหรือการปฏิบัติกิจกรรมในชุดการเรียนรู้และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ประเภทของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521:118 -119) ได้แบ่งชุดการเรียนรู้ตามลักษณะการใช้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนรู้ประกอบการบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อยลง และให้สื่อ การสอนทำหน้าที่แทนชุดการเรียนรู้แบบนี้ นิยมใช้กับการฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษาที่ยังถือว่า การสอนแบบบรรยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน เนื่องจากเป็น ชุดการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้ใช้ บางครั้งจึงเรียกว่า “ชุดการเรียนรู้สำหรับครู” ชุดการเรียนรู้ประกอบการบรรยายจะมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียว โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยายและประกอบกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น สื่อที่ใช้ อาจเป็นแผ่นคำสอน สไลด์ประกอบเสียงบรรยายในเทป แผนภูมิ แผนภาพ ภาพยนตร์ โทรทัศน์และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายตามปัญหาและหัวข้อที่ครูกำหนดให้ เพื่อความเรียบร้อยในการใช้

2. ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมที่ยึดระบบการผลิตสื่อการเรียนตามหน่วยและหัวเรื่องที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งชุดการเรียนรู้นี้ประกอบด้วยชุดย่อยตามจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์มีหน่วยหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนนักเรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น สื่อที่ใช้ในศูนย์จัดไว้ในรูปสื่อประสม อาจใช้สื่อรายบุคคล หรือสื่อสำหรับกลุ่มที่นักเรียนทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกันได้ นักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่มจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียง

เล็กน้อยในระยะเริ่มเรียนเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้ว นักเรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง ระหว่างประกอบกิจกรรมการเรียน หากมีปัญหานักเรียนสามารถถามครูได้เสมอ

3. ชุดการเรียนตามเอกัตภาพ หรือ ชุดการเรียนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนที่มุ่งให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือบ้านก็ได้ เพื่อให้ให้นักเรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของนักเรียน

4. ชุดการเรียนทางไกล เป็นชุดการเรียนที่ผู้สอนกับนักเรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากันมุ่งสอนให้นักเรียนศึกษาได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการศึกษา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525:186 -187) ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนตามลักษณะของการใช้ไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนสำหรับประกอบการบรรยายหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ชุดการเรียนสำหรับครูใช้เป็นชุดการเรียนที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบการบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้ลดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น ชุดการเรียนนี้จะมีเนื้อหาวิชาเพียงหน่วยเดียว และใช้กับนักเรียนทั้งชั้น

2. ชุดการเรียนสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม ชุดการเรียนแบบนี้ มุ่งเน้นที่ตัวนักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันและอาจจัดการเรียนในรูปของศูนย์การเรียน ชุดการเรียนเป็นแบบกิจกรรมกลุ่มจะประกอบด้วยชุดการเรียนย่อยที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนศูนย์การเรียนที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์จะมีสื่อการเรียนหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนนักเรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น การเรียนอาจจะจัดในรูปแบบของรายบุคคลหรือนักเรียนทั้งศูนย์ร่วมกันก็ได้ ผู้ที่เรียนจากชุดการเรียนแบบกิจกรรมกลุ่ม อาจจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้ว นักเรียนจะสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียน หากมีปัญหานักเรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนแต่ละศูนย์แล้ว นักเรียนอาจจะสนใจในการเรียนเสริมเพื่อเจาะลึกถึงสิ่งที่เรียนรู้ได้อีกจากศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้เพื่อเป็นการไม่เสียเวลา

3. ชุดการเรียนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนใช้เรียนด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาจบแล้วจะทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้า และศึกษาชุดต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหานักเรียนจะปรึกษากันระหว่างนักเรียนและครูพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงานหรือผู้ชี้แนะแนวทาง การเรียนด้วย ชุดการเรียนนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไป ได้จนสุดความสามารถโดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น

การแบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้ของนักการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนไปปฏิบัติด้วยตนเองโดยมีการปรึกษากันในกลุ่ม และมีครูเป็นผู้ชี้แนะหรือเป็นที่ปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยในชุดการเรียนนั้น เป็นชุดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้กับนักเรียน จึงได้สร้างชุดการเรียนรู้ขึ้นมา

1.3 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523:120) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ 4 ส่วน ดังนี้

1. คู่มือสำหรับครูที่ใช้ชุดการเรียนรู้ และนักเรียนที่ต้องเรียนจากชุดการเรียนรู้
2. เนื้อหา และสื่อ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อการเรียนแบบประสม หรือกิจกรรมการเรียนรู้

การสอนแบบกลุ่ม และรายบุคคลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. คำสั่งหรือการมอบหมายงาน เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้นักเรียน
4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงาน การค้นคว้า

และผลของการเรียนรู้ในรูปของการทดสอบแบบต่าง ๆ

ลัดดา ศุขปรีดี (2523:32) ได้จำแนกส่วนต่างๆ ของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียน
2. ข้อทดสอบความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย 2 อย่าง คือ วัดความรู้เดิมของนักเรียนว่าเข้าใจบทเรียนหรือไม่ และนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับบทเรียนมากน้อยเพียงใด

3. บัตรแนะนำวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. สื่อการเรียนรู้

5. ข้อทดสอบหลังเรียน

บุญเกิด คอวหาเวช (2530:71) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้เป็น 4 ส่วน คือ

1. คู่มือ เป็นคู่มือสำหรับนักเรียน ภายในจะมีคำชี้แจง ถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้อย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้นักเรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยคำอธิบายเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมและการสรุปบทเรียน บัตรนี้นิยมใช้กระดาษแข็งตัดเป็นบัตรขนาด 6 – 8 นิ้ว

3. เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ อาจประกอบด้วยบทเรียน โปรแกรม สไลด์ แผ่นภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯ นักเรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการเรียนรู้ตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้

4. แบบประเมินผล นักเรียนจะทำการประเมินผลความรู้ของตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลอาจเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำลงในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูกต้อง จับคู่ ดูผลจากการทดลอง หรือทำกิจกรรม ฯลฯ

กิดานันท์ มลิทอง (2531:181) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. คู่มือ สำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการเรียนรู้และสำหรับนักเรียนในการใช้ชุดการเรียนรู้
2. คำสั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียน
3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปของสื่อต่างๆ เช่น สไลด์ เทป ฯลฯ
4. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการกำหนดกิจกรรมให้นักเรียนทำรายงานหรือค้นคว้า ต่อจากที่

เรียนไปแล้ว

5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนนั้น

ดอน (Douane. 1973:169) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 6 ประการ

ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมาย และเนื้อหา
 2. บรรยายเนื้อหา
 3. มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
 4. มีกิจกรรมให้เลือกเรียน
 5. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมเจตคติ
 6. มีเครื่องมือวัดผลก่อนการเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียน
- จากการจำแนกองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ

ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้
2. คำชี้แจงหรือคำแนะนำ
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. เนื้อหาสาระ
5. กิจกรรม
6. การประเมินผล

1.4 แนวคิดและหลักการสร้างชุดการเรียนรู้

การนำชุดการเรียนรู้มาใช้ในระบบการศึกษานั้นมีผู้เสนอแนวคิด ดังนี้
(สันทัต ภิบาลสุข; และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. 2525:193 -195)

1. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตามหลักจิตวิทยานักเรียนมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น ความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และอื่นๆ นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือการศึกษาตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรีและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. แนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิม

การเรียนการสอนแต่เดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลัก ในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนด้วยตนเอง โดยแหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ การนำสื่อการสอนมาใช้ จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่างๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการเรียนรู้ การเรียนด้วยวิธีนี้ครูจะช่วยถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามนักเรียนจะศึกษาด้วยตนเองจากที่ครูเตรียมไว้ในรูปของชุดการเรียนรู้และที่ครูชี้ทางให้

3. แนวคิดในเรื่องการใช้สื่อการสอนต่างๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไป

ในอดีตนั้นการผลิตและการใช้สื่อการสอนมักออกมาในรูปต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างใช้ เป็นสื่อเดี่ยวๆ มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสมและใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับนักเรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กเรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการเรียนรู้อันจะมีผลต่อการใช้ จากการใช้สื่อ “เพื่อช่วยครูสอน” คือ ครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่างๆ มาเป็น การใช้สื่อการสอน “เพื่อช่วยนักเรียน” คือ ให้นักเรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่างๆ ด้วยตัวเองโดยอยู่ในรูปของชุดการสอน

4. แนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนและนักเรียนกับสภาพแวดล้อม

ในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว คือ ครูเป็นผู้นำ และนักเรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี นักเรียนจะมีโอกาสพูดก็ต่อเมื่อครูให้พูด การตัดสินใจของนักเรียนส่วนใหญ่มักจะตามครู นักเรียนเป็นฝ่ายเอาใจครูเอาใจนักเรียน ในส่วนใหญ่มักไม่ชอบให้นักเรียนคุยกัน นักเรียนจึงไม่มีโอกาสฝึกฝนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เชื้อพัง

และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับสภาพแวดล้อมก็มักอยู่กับชอล์ก กระดานดำ และแบบเรียนในห้องแคบๆ ครูไม่เคยพานักเรียนออกไปสู่สภาพภายนอกโรงเรียน แนวโน้มปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนจึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม จึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อการสอนออกมาในรูปของชุดการเรียน

5. แนวคิดในการนำจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยจัดสภาพออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน

5.1 ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง

5.2 มีทางทราบว่ากระตุ้นใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร

5.3 มีการเสริมแรงทางบวกที่ทำให้นักเรียนภาคภูมิใจได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต

5.4 ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียนเองโดยไม่ต้องมีผู้มาบังคับ

การจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ดังกล่าว จะต้องมามีเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดหมายปลายทาง โดยใช้ชุดการเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญ

ธีระชัย ปุณณโชติ (2537) ได้กล่าวถึงแนวความคิดในการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองว่า อาศัยหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) และธอร์นไคค์ (Thorndike) สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนคือ

1. เงื่อนไขของการตอบสนอง ได้แก่ การเสริมแรง หรือการไม่เสริมแรง เมื่อนักเรียนได้ทำการตอบสนอง

2. การเสริมแรง การเสริมแรงเป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมที่ดีควรได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ไม่น่าจะสนับสนุนให้เกิดขึ้นอีกต่อไป โดยละเว้นมิให้เกิดการเสริมแรงนั้นในการเรียนด้วยชุดการเรียน การรู้ผลการเรียนหรือรู้คำตอบ เป็นตัวเสริมแรงอย่างหนึ่ง และในการเสริมแรงนั้นจะต้องกระทำทันทีทันใด

3. การดัดรูปพฤติกรรม พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างจะมีความซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นต่างๆ ต่อเนื่องกันไป การดัดรูปพฤติกรรมก็ต้องรู้ว่าขั้นสุดท้ายนั้นเป็นอะไร แล้วจึงเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ขั้นแรกไปจนถึงขั้นสุดท้ายให้เป็นไปในทางที่ต้องการ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนคือ

1. กฎแห่งผล คือการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ถ้านักเรียนตอบสนองแล้วได้รับผลที่สมประสงค์ การตอบสนองนั้นๆ ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ตรงกันข้ามถ้านักเรียนตอบสนองแล้วได้รับความไม่สบายใจความไม่สมประสงค์การตอบสนองนั้นก็มีแนวโน้มว่าจะไม่เกิดขึ้นอีก

2. กฎแห่งการฝึกหัด คือการที่บุคคลได้มีโอกาสได้กระทำซ้ำๆ ในพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง จะทำให้พฤติกรรมนั้นๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. กฎแห่งความพร้อม คือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อนักเรียนพร้อมที่จะเรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ชุติการเรียนรู้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ใช้แหล่งการเรียนรู้จากนวัตกรรมต่างๆ ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5 ปรัชญาของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอปรัชญาของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

นิรมล ศตวุฒิ (2526:14) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียนย่อมอยู่บนรากฐานปรัชญาต่อไปนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอน จะต้องให้สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะ ความสามารถและความต้องการที่มีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

2. นักเรียนมีโอกาสได้รับความรู้หลายๆ ทาง และจะรู้ล่วงหน้าว่าเขาจะต้องทำอะไรและจะได้รับการพิจารณาตัดสินผลการเรียนด้วยวิธีใด มีส่วนร่วมในกิจกรรม และประเมินผลตัวเองใช้เวลาในการเรียนอย่างเพียงพอจนประสบความสำเร็จในการเรียน เพื่อว่าจะไม่ต้องพบกับความผิดหวังและได้รับการสนับสนุนในด้านกำลังใจ

3. ครูจะต้องจัดให้นักเรียนได้รับรู้วิธีการเรียนด้วยตนเอง และวิธีการเรียนจากนวัตกรรมหลายๆ ประเภท ตลอดจนความพร้อมที่จะเรียนเมื่อใดและในสถานที่ใดก็ได้

4. นักเรียนจะต้องค้นพบด้วยตนเองและรู้จักตนเองโดยการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ให้มีทางเลือกหลากหลาย จนกระทั่งนักเรียนแต่ละคนสามารถตระหนักถึงความสนใจ มีความสามารถพิเศษของตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์

5. ในเรื่องคุณค่าของการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเรียนรู้เนื้อหาในสาขาวิชาใดก็ตามนักเรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนให้เห็นความสำคัญของการนำเนื้อหาไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม

6. นักเรียนจะต้องมีระเบียบวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบของการเรียนรู้ และในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของสังคม

คาร์ดาเรลลี (Cadarelli. 1973:150) ได้กล่าวถึง ปรัชญาในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมว่า

1. นักเรียนจะได้รับการเรียนตามเอกัตภาพ โดยขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสนใจและความสามารถของตนเอง
 2. บทบาทของครู คือ เป็นผู้วินิจฉัยวางเงื่อนไข ได้รับความสนใจและให้ความสะดวกสบายแก่นักเรียน
 3. บทบาทของนักเรียนจะเป็นผู้มีความอิสระที่จะเลือกตัดสินใจยอมรับ และตอบสนองสำหรับการศึกษาของตนเอง
 4. บรรยากาศของห้องเรียนจะต้องสะดวกสบาย เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การค้นคว้าสำรวจ การปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามขึ้นหลายๆ ด้าน
- กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียน จะมีความเชื่อในเรื่องความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องค้นพบด้วยตนเอง เรียนตามความสามารถ ความสนใจ ความต้องการของตนเอง ซึ่งเป็นการฝึกความรับผิดชอบในการเรียน และความมีวินัยในตนเอง

1.6 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียน

สมหญิง กลั่นศิริ (2523:59) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อใช้สอนเนื้อหา บทเรียน ตามหลักสูตรของการศึกษาในระบบ
2. เพื่อเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการสอนของครู
3. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง หรืออาศัยความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ทำให้ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนได้จำนวนมากขึ้น
4. เพื่อช่วยในการศึกษามวลชนทั้งในและนอกระบบ เพราะชุดการเรียนสามารถนำไปใช้ได้ทุกสถานที่และเวลา

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนเป็นเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการสอนเพราะสามารถนำไปใช้ได้ทุกสถานที่และเวลา และนำไปปรับปรุงวิธีสอนของครูเพื่อให้นักเรียนเรียนตามความสามารถของตนเอง เป็นการฝึกความรับผิดชอบและระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียน

1.7 ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอหลักการในการสร้างชุดการเรียนไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521:123) ได้กล่าวถึงหลักในการผลิตชุดการเรียนไว้ 10 ขั้นตอนได้แก่

1. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและประสบการณ์โดยกำหนดเป็นหมวดวิชา
2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้
3. กำหนดหัวเรื่องในการสอน แต่ละหน่วยควรแบ่งประสบการณ์ออกเป็น 4-6 หัวเรื่อง
4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ สรุปรวมแนวคิด สารและหลักเกณฑ์สำคัญไว้
5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
 7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้แบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ครูทราบว่า หลังจากใช้ชุดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
 8. เลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้
 9. หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ตามเกณฑ์ที่กำหนด อาจตั้งเป็น 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความจำและไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับวิชาทักษะ โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน
 10. การใช้ชุดการเรียนรู้ในชั้นนำไปใช้ จะต้องตรวจสอบปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525:134-139) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการผลิตชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็น 10 ขั้นตอน คือ
1. ศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาอย่างละเอียด
 2. แบ่งหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพิจารณาว่าเป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบใด โดยคำนึงถึงว่านักเรียนคือใคร นักเรียนจะได้ความรู้อะไร จะทำกิจกรรมใด ผลที่ได้จะดีเพียงใด
 3. กำหนดหน่วยการเรียนรู้เพื่อประมาณเนื้อหาสาระในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้ตามกำหนดของชั่วโมงเรียน
 4. กำหนดความคิดรวบยอด ให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปรวมแนวคิดสาระและหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน
 5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอด โดยกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้เห็นความสามารถของนักเรียนที่แสดงออกมาให้เห็นได้ในภายหลัง
 6. วิเคราะห์งาน คือการนำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาวิเคราะห์ เพื่อหากิจกรรมการเรียนรู้แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมถูกต้อง สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนด
 7. เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ นำกิจกรรมที่จัดเตรียมไว้มาหลอมรวมให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการเรียน โดยคำนึงถึงพฤติกรรมพื้นฐานของนักเรียน วิธีดำเนินการให้เกิดการเรียนการสอนและการประเมินติดตามผลพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมาเมื่อได้รับการเรียนรู้แล้ว
 8. สื่อการเรียนรู้ คือวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนจะต้องกระทำเพื่อเป็นแนวทางในการเรียน ซึ่งครูจะเป็นผู้จัดเตรียมไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เรียบร้อย

9. การประเมินผล สังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากได้รับการเรียนแล้ว บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

10. การทดลองใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง เพื่อหาประสิทธิภาพ ด้วยการนำไปทดลองหาข้อบกพร่องและประสิทธิภาพกับเด็กกลุ่มเล็กๆ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับเด็กกลุ่มใหญ่ หรือเด็กทั้งชั้นเรียน

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526:199-200) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนไว้ 10 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหา และประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม

2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ ประมาณเนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์ หรือสอนได้ในหน่วยละครึ่ง

3. กำหนดหัวเรื่อง ครูจะต้องกำหนดประสบการณ์ที่นักเรียนควรจะได้ในการสอนแต่ละหน่วย แล้วกำหนดหัวข้อเรื่องออกเป็นหน่วยการเรียนย่อย

4. กำหนดหลักการและมโนคติ หลักการและมโนคติที่กำหนดจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปรวมแนวความคิด สาระ และหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหา มาสอนให้สอดคล้องกัน

5. กำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6. กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการเรียน ซึ่ง กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่นักเรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม การเล่นเกม เป็นต้น

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลนักเรียนให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ครูทราบว่า หลังจากการเรียนรู้จากชุดการเรียนแล้ว นักเรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้เพื่อนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ส่วนมากจะกำหนดเกณฑ์ไว้ไม่ต่ำกว่า 80/80

9. หาประสิทธิภาพของชุดการเรียน เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นขั้นการนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงอยู่เสมอ

จากขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างชุดการเรียนรู้นั้นจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนต่างๆ โดยเริ่มจากการศึกษาเนื้อหาวิชาอย่างละเอียดนำเนื้อหา มาแบ่งเป็นหน่วยย่อยๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของชุดการเรียนรู้ และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จากนั้นกำหนดแบบประเมินผล แล้วลงมือสร้างชุดการเรียนรู้ นำชุดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็ก นำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลองปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงอยู่เสมอ

1.8 ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี

นิพนธ์ ศุขปรีดี (2519:6-68) ได้กล่าวถึง ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดีว่าควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นชุดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน
3. สื่อที่ใช้สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
4. มีคำแนะนำและวิธีการใช้อย่างละเอียด ง่ายต่อการใช้
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนทั้งหมดที่กำหนดไว้ในบทเรียนอย่างครบถ้วน
6. ได้มีแบบทดสอบและปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
7. มีความคงทนต่อการเก็บและการหยิบใช้

ดังนั้น ชุดการเรียนรู้ที่ดีควรจะส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนได้

1.9 คุณค่าของชุดการเรียนรู้

ลัดดา ศุขปรีดี (2523:33) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียนรู้ว่า

1. ให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มที่ได้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนนั้นจะสร้างให้นักเรียนใช้ นักเรียนจะทำตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการเรียนรู้นั้นๆ ด้วยตนเอง
2. สร้างขึ้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ชุดการเรียนรู้จะถูกสร้างขึ้นเป็นรายวิชา แต่ละวิชาถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อย เป็นชุดการเรียนรู้ขึ้นชุดหนึ่ง ซึ่งเนื้อหาจะเรียงตามลำดับต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ง่ายไปหายากและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนในแต่ละหน่วยที่ตนเอง ชอบได้ตามความสามารถและประสบการณ์เดิม จะเรียนอย่างใดก่อนและอย่างใดหลัง และจะเรียนให้

ก้าวหน้าไปเท่าใดก็ได้ไม่มีขีดจำกัด ชุติการเรียนเมื่อจบแต่ละหน่วยแล้วมีโอกาสติดตามผลหน่วยต่อไปได้ตามความสามารถของนักเรียน

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเองเป็นขั้นตอนและจะได้รับรู้ประสบการณ์แห่งความสำเร็จ เป็นการเสริมแรงที่ทำให้อยากเรียนในชั้นเรียนต่อไป ชุติการเรียนจะช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนตามอัตราความสามารถของผู้นั้น

4. สร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่พึงพอใจของนักเรียน จะเรียนที่ไหน เมื่อใดและจะใช้เวลาเรียนนานเท่าใดก็ได้ซึ่งไม่เหมือนกันหรือไม่ต้องเรียนไปพร้อมๆ กัน

จากกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาชุติการเรียนดังที่หลายท่านได้เสนอไว้ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาชุติการเรียนจะต้องจัดวางแผนอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่เป้าหมายของหลักสูตร การนำเป้าหมายมาวิเคราะห์แล้วนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์ของชุติการเรียน จากนั้นกำหนดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แล้วลงมือสร้างชุติการเรียน นำชุติการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปทดลองใหม่กับกลุ่มทดลอง นำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขก่อนการนำไปใช้ ในระหว่างการใช้จะต้องมีการประเมินผลและนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ

1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุติการเรียน

สุพัตรา ชื่นเจริญ (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาชุติการเรียนด้วยตนเอง วิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนพบว่า ชุติการเรียนด้วยตนเองมีคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านสื่ออยู่ในระดับดีมากและมีประสิทธิภาพ 94.80/95.22

อรอุมา ไชยโยธา (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาชุติการเรียนคณิตศาสตร์ด้วยตนเองแบบสืบสวนสอบสวนที่ใช้การ์ตูนประกอบ เรื่องระบบจำนวนเต็มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อหาประสิทธิภาพของชุติการเรียนตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน โรงเรียนบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผลการศึกษพบว่า

1. ชุติการเรียนคณิตศาสตร์ด้วยตนเองแบบสืบสวนสอบสวนที่ใช้การ์ตูนประกอบ เรื่องระบบจำนวนเต็ม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วนิดา ไชยคุณ (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง “ขยะมูลฝอย” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีใช้ปัญหาเป็นฐาน มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ได้รับการสอนโดย ชุดการเรียนรู้เรื่อง “ขยะมูลฝอย” พบว่า ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง “ขยะมูลฝอย” ของนักเรียนภายหลังได้รับการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นผลที่เกิดจากปัจจัยต่างๆ ในการจัดการศึกษา นักการศึกษาได้ให้ความสำคัญ และเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่บ่งถึงคุณภาพการศึกษา ซึ่งดังที่ไพศาล หวังพานิช (2526:137) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือการสอบ จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของบุคคลว่าเรียนแล้วมีความรู้เท่าใด สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบต่างๆ เช่น ใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ข้อสอบวัดภาคปฏิบัติ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการวัดการเปลี่ยนแปลงและประสบการณ์การเรียนรู้ ในเนื้อหาสาระที่เรียนมาแล้วว่าเกิดการเรียนรู้เท่าใด มีความสามารถชนิดใด โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในลักษณะต่างๆ และการวัดผลตามสภาพจริง เพื่อบอกถึงคุณภาพศึกษา

2.2 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และเอนกกุล กรีแสง (2522:22) ให้ความหมายการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นกระบวนการวัดปริมาณของผลการศึกษาแล้วเรียนว่าเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด คำนึงถึงเฉพาะการทดสอบเท่านั้น

ไพศาล หวังพานิช (2526:137) ได้ให้ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝน อบรม หรือจากการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถ หรือถามสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนแล้วรู้เท่าใด

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง กระบวนการวัดผลการศึกษาว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้น้อยเพียงใดหลังจากเรียนในเรื่องนั้นๆ

2.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้
 สุรชัย ขวัญเมือง (2522:233) ให้ความหมายว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะและสมรรถภาพสมองต่างๆ ที่เด็กได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวงจากทางโรงเรียนและทางบ้าน ยกเว้นการวัดทางร่างกาย ความถนัดและทางบุคคล สังคม ได้แก่ อารมณ์และการปรับตัว

อเนก เพียรอนุกุลบุตร (2524:51) ให้ความหมายว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดความรู้ ทักษะ สมรรถภาพด้านต่างๆ ที่ได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวง และมุ่งวัดทางด้านวิชาการเป็นสำคัญ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538:218) ได้ให้ความหมายว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอกับให้นักเรียนปฏิบัติจริง

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540:28) ได้สรุปแนวคิดไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบวัดความรู้เชิงวิชาการ มักใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เน้นการวัดความรู้ ความสามารถจากการเรียนรู้ในอดีต หรือในสภาพปัจจุบันของแต่ละบุคคล

รอสส์ และสแตนลีย์ (Ross; & Stanley. 1967; อ้างอิงจาก เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2540:28) ให้ความหมายว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถทางวิชาการ เช่น แบบสอบวิชาเลขคณิต แบบสอบวิชาพีชคณิต เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และความสามารถทางวิชาการที่นักเรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

2.4 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

ชวาล แพรัตกุล (2516:122-115) แบ่งแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือภาษา เป็นต้น โดยแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ แบบให้ตอบเสรีและแบบจำกัดคำตอบ ซึ่งคุณประโยชน์ของแบบทดสอบประเภทนี้อยู่ที่สามารถพลิกแพลงให้เหมาะกับสภาพและเหตุการณ์ได้

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบมาตรฐานเป็นตัวอย่างของการกระทำหรือความรู้ของบุคคลแต่ละคนของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งรับมาภายใต้สภาพการณ์ที่กำหนด การให้คะแนนเป็นไปตามเกณฑ์และการตีความหมายก็เป็นไปตามตารางเกณฑ์ปกติ แบบทดสอบมาตรฐาน ผู้สอนใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือรายห้องได้อย่างมั่นใจและประหยัดถูกต้องตามหลักวิชามากกว่าการวัดด้วยวิธีอื่นๆ ใช้สำหรับวัดความรู้ของนักเรียนของแต่ละชั้นและแต่ละกลุ่มว่ามีระดับความรู้ทัดเทียมกันหรือแตกต่างกัน เพื่อจะได้ปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นๆ ได้ ใช้สำหรับแยกประเภทนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน เพื่อจะได้เรียนอย่างมีความสุข ใช้ในการวินิจฉัยสมรรถภาพว่าแต่ละคนเก่ง – อ่อนในวิชาใดบ้าง มากน้อยเพียงใด และเพราะสาเหตุใด ใช้สำหรับเปรียบเทียบความองงามของนักเรียนแต่ละคนแต่ละห้องว่ามีพัฒนาการขึ้นจากเดิมในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ มากน้อยเพียงใด ใช้ตรวจประสิทธิภาพของการเรียน ใช้พยากรณ์ความสำเร็จในการศึกษาว่ามีโอกาสจะประสบความสำเร็จในทางใด ใช้ในการแนะแนวโดยพิจารณาผลสอบจากแบบทดสอบมาตรฐานหลายฉบับว่า นักเรียนมีสมรรถภาพทางสมองหรือมีความถนัดในด้านใด เพื่อจะได้แนะแนวอาชีพที่เหมาะสม ใช้ในการประเมินการศึกษา ใช้ในการวิจัยในฐานะที่เป็นแบบทดสอบมาตรฐานมีประสิทธิภาพในการวัดสูงมาก การสำรวจค้นคว้าและการวิจัยต่างๆ จึงต้องอาศัยแบบทดสอบประเภทนี้เป็นเครื่องมือสำคัญ สำหรับการเก็บข้อมูลในการทดลอง และเปรียบเทียบความสามารถ

ซึ่งสอดคล้องกับพิชิต ฤทธิ์จัญญ (2545:96) ที่แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิดคือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้แล้วให้นักเรียนตอบโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้นๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้นักเรียนเขียนตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิด ได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ แบบทดสอบ ถูก-ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั่วไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือมีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

สมบุญ ภู่นวล (2525:17-22) แบ่งแบบทดสอบออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบรายบุคคล และสอบเป็นกลุ่ม เป็นแบบทดสอบที่ให้นักเรียนตอบครั้งละคน เช่น ต้องการให้นักเรียนตอบปากเปล่า ผู้สอบถามตามแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนตอบก็ให้คะแนนที่ละข้อคำถามทันที การสอบเป็นรายบุคคลนี้โดยทั่ว ๆ ไป นักเรียนต้องได้รับการฝึกหัดและมีประสบการณ์มาก แบบทดสอบเป็นกลุ่ม โดยทั่ว ๆ ไป ครูทุกคนเคยมีประสบการณ์มาแล้วในชั้นเรียน ผู้กำกับการสอบได้รับการฝึกหัดเพียงเล็กน้อยก็ดำเนินการสอบได้ อย่างไรก็ตามการดำเนินการสอบต้องมีทักษะและความรู้ในการดำเนินการสอบมากด้วย

2. แบบทดสอบปรนัยและอัตนัย ข้อสอบปรนัยเป็นข้อสอบที่ไม่ต้องใช้ความคิดเห็นของผู้ตรวจ แต่ให้ตามแบบหรือกฎเกณฑ์ที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้ คะแนนของแบบทดสอบปรนัยมีประโยชน์และจำเป็นมากในการวัดผลการศึกษา ข้อทดสอบที่มีโอกาสเป็นปรนัยได้ดี คือ ข้อทดสอบเลือกตอบ ถูก – ผิดและจับคู่ เพราะการให้คะแนนเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ได้พิจารณาไว้ก่อนแล้ว

แบบทดสอบอัตนัย ได้แก่ แบบทดสอบที่ให้ตอบยาวๆ หรือแบบความเรียง ยากที่จะให้คะแนนได้ชัดเจน เทียงตรงและเที่ยงธรรม ผู้ตรวจมีอิสระในการให้คะแนน อย่างไรก็ตามการให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ จะช่วยให้การให้คะแนนมีความเที่ยงธรรมดีขึ้นได้ในเนื้อหาวิชาจดหมาย เรียงความ แต่งความ เป็นต้น

3. แบบทดสอบไม่จำกัดเวลา และจำกัดเวลา แบบทดสอบไม่จำกัดเวลา ให้อาจารย์ทำข้อสอบมาก เพื่อว่านักเรียนส่วนมากจะสามารถทำได้หมดทุกข้อ ซึ่งค่อนข้างยาก หรือมีความยาวมาก นักเรียนทำไปจนหมดแรงแล้วก็หยุดทำเอง ในทางตรงข้ามแบบทดสอบจำกัดเวลา กำหนดเวลาให้น้อย แต่ข้อสอบค่อนข้างง่าย นักเรียนส่วนน้อยจะทำผิด และเด็กเก่ง ๆ เท่านั้นที่จะทำได้ทันตามเวลาที่กำหนด แบบทดสอบไม่จำกัดเวลาต้องการทราบว่า นักเรียนแต่ละคนมีความรู้มากน้อยเพียงใด แบบทดสอบจำกัดเวลาต้องการทราบว่า นักเรียนสามารถทำได้รวดเร็วเพียงใดในเวลาที่กำหนดให้น้อยๆ เช่น แบบทดสอบวัดการเป็นเสมียน จึงเน้นถึงความสามารถในการทำงานได้รวดเร็วเพียงใด เช่น การเขียนหนังสือ หรือ พิมพ์ดีด

4. แบบทดสอบตัวหนังสือ ไม่เป็นตัวหนังสือ และไม่ใช้ภาษา แบบทดสอบตัวหนังสือ เน้นการอ่าน การเขียน ใช้กันโดยทั่วๆ ไปเป็นส่วนมาก แบบทดสอบไม่เป็นตัวหนังสือ เน้นบทบาทของภาษาโดยใช้ภาพ ภาพร่าง หรือสัญลักษณ์ของสิ่งต่างๆ เช่น ให้นักเรียนเลือกภาพร่างหลายๆ ภาพที่เหมือนกับตัวอย่าง หรือให้นักเรียนคำนวณการบวกจำนวนจากภาพ โดยทั่วๆ ไปแบบทดสอบนี้ใช้กับผู้ที่ไม่อ่านหนังสือไม่ได้หรือเด็กอนุบาล แบบทดสอบนี้อาจใช้วัดปัญญาของเด็กได้ เช่น ให้นักเรียนบอกลักษณะของสิ่งต่างๆ จากภาพ เช่น ภาพนกบิน ภาพนกหลับ นกคุ้ยกัน ให้นักเรียนดูรูปภาพ แล้วตอบการกระทำของนก เป็นต้น

แบบทดสอบที่ไม่เป็นตัวหนังสือ ครูจะต้องอ่านคำชี้แจงให้นักเรียนฟังทีละข้อเมื่อนักเรียนทำเสร็จหมดทุกคน จึงอ่านคำชี้แจงข้อต่อไป คำชี้แจงควรเขียนไว้ในแบบทดสอบทุกตอนหรือทุกข้อ เพื่อว่าผู้กำกับการสอบจะสามารถให้ข้อความแก่นักเรียนได้ตรงกันในกรณีทดสอบหลายๆ ห้องหรือหลายๆ โรงเรียน โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกัน

แบบทดสอบไม่ใช่ภาษา ผู้กำกับการสอบจะไม่สื่อความหมายกับผู้สอบโดยใช้การเขียน การอ่าน หรือการพูดใดๆ ทั้งสิ้น แต่จะใช้การเคลื่อนไหวของร่างกายและภาษาใบ้เป็นการบอกให้ทราบ นักเรียนตอบโดยการชี้หรือทำด้วยมือ ข้อสอบจะเป็นวัตถุทรงเหลี่ยม รูปภาพ หรือการเคลื่อนไหวที่เป็นปริศนา ข้อสอบนี้ใช้กับคนใบ้ หูหนวก หรือไม่อาจสื่อสารด้วยภาษาธรรมดาได้

5. แบบทดสอบการปฏิบัติจริง และข้อเขียน แบบทดสอบแบบปฏิบัติจริง เป็นการสอบที่นักเรียนทำงานแทนการตอบคำถาม อาจจะเป็นทีละคน หรือเป็นกลุ่มก็ได้ เช่น การสอบปฏิบัติร้องเพลง เล่นดนตรี พลศึกษา อาจสอบทีละคน สอบเขียนภาพ ทำงานหัตถะ อาจสอบเป็นกลุ่มก็ได้ เป็นต้น ผู้ตรวจจะนับจำนวนที่ทำผิด หรือพิจารณาคุณภาพทั้งหมดเป็นส่วนรวม แล้วนำมาจัดอันดับคุณภาพและสามารถวัดเวลาที่ผู้สอบใช้ในการปฏิบัติงานจนเสร็จ

แบบทดสอบการปฏิบัติจริงมีหลายชนิดหลายแบบ เนื้อหาวิชาแผนที่อาจชี้ให้เห็นตำแหน่งของเมือง แหล่งทรัพยากร ใครจะชี้ได้ถูกและรวดเร็ว วิชาประวัติศาสตร์อาจให้เรียงภาพผู้นำประเทศตามลำดับก่อนหลัง ให้ชี้ส่วนที่หายไปบนภาพ ให้เขียนเรียงความ จดหมายเป็นต้น ลักษณะทั่วไปของแบบทดสอบปฏิบัติจริง เป็นการเน้นความสามารถในเนื้อหาวิชาให้สามารถปฏิบัติได้จริงๆ มากกว่าตอบคำถามแบบทดสอบข้อเขียน ส่วนมากจะถามเนื้อหาวิชา ให้นักเรียนตอบในกระดาษสามารถตอบได้ครั้งละหลายๆ คน ข้อสอบจะเป็นตัวหนังสือ หรือรูปภาพ สัญลักษณ์ก็ได้

6. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง และแบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง ใช้สำหรับทดสอบนักเรียนที่ครูสอนเอง แบบทดสอบจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูมีความรู้ในการสร้าง ข้อทดสอบหรือไม่ และมีทักษะเพียงใด แบบทดสอบมาตรฐานสร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญในการทดสอบ ร่วมกับผู้อำนวยการหลักสูตรและครู แบบทดสอบนี้จะต้องมีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ คະแนนเป็นมาตรฐาน เป็นการทดสอบที่มีแบบแผนและสามารถนำแบบทดสอบนี้ไปใช้กับนักเรียนต่างห้องต่างโรงเรียนได้

อำนาจ เลิศชัยนดี (2533:88-91) แบ่งแบบทดสอบออกเป็น 18 ชนิด ดังนี้

1. แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ แบบทดสอบชนิดนี้มีลักษณะประกอบด้วยคำถาม 1 คำถาม มีตัวเลือก 4-5 ตัวเลือก ถ้าเป็นระดับประถมศึกษาควรมี 4 ตัวเลือกระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1 ควรสร้างให้มี 3 ตัวเลือก และควรมีรูปภาพประกอบมากๆ ระดับมัธยมศึกษาจึงควรมี 5 ตัวเลือก

2. แบบทดสอบถูก – ผิด แบบทดสอบชนิดนี้จัดว่า เป็นแบบเลือกตอบอีกอย่างหนึ่ง แต่มีเพียงถูกหรือผิด หรือมีสองตัวเลือก

3. แบบทดสอบแบบจับคู่ ลักษณะของแบบทดสอบจัดว่าเป็นแบบเลือกตอบอีกชนิดหนึ่ง แต่มีตัวเลือกจำนวนคงที่และภายหลังการคัดเลือกตัวเลือกที่ถูกไปแล้วจำนวนตัวเลือกนี้จะลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ

4. แบบทดสอบให้เขียนตอบ แบบทดสอบชนิดนี้มีหลายลักษณะ เช่น ให้เป็นแบบเติมคำ หรือเติมข้อความสั้น ๆ หรือให้เขียนบรรยายแสดงความคิดเห็น

5. แบบทดสอบความเร็วในการคิด ลักษณะของแบบทดสอบความเร็วจะประกอบด้วยข้อคำถามง่าย แต่มีข้อคำถามจำนวนมากๆ ให้เวลาในการทำข้อสอบน้อยมาก คะแนนที่ได้จะเป็นตัวเลขที่ชี้ให้เห็นถึงความเร็วในการคิด การทำข้อสอบ

6. แบบทดสอบแบบไม่จำกัดเวลา แบบทดสอบนี้ ประกอบด้วยข้อคำถามที่ค่อนข้างยาก ต้องใช้เวลาในการคิดเป็นเวลานาน ดังนั้น จะไม่จำกัดเวลาในการทำข้อสอบให้นักเรียนคิดจนกว่าจะสำเร็จ

7. แบบทดสอบที่วัดความสามารถขั้นสูงสุด แบบทดสอบลักษณะนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดความสามารถขั้นสูงสุดของนักเรียน นักเรียนต้องพยายามคิดทำข้อสอบให้ได้คะแนนมากที่สุด คะแนนจะเป็นตัวชี้ถึงความสามารถขั้นสูงสุด เช่น การสอบวัดทางด้านสติปัญญา หรือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8. แบบทดสอบที่วัดคุณลักษณะเฉพาะอย่าง แบบทดสอบลักษณะนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดความสามารถบางประการ หรือคุณลักษณะที่ต้องการวัดเพียงบางลักษณะเท่านั้น เช่น แบบทดสอบวัดความสนใจในวิชาชีพ หรือแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เป็นต้น

9. แบบทดสอบแบบปรนัย แบบทดสอบแบบปรนัยเป็นแบบทดสอบที่ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ

1. คำถามที่ใช้ถาม เป็นคำถามที่ชัดเจน ถามตรงจุด อ่านแล้วรู้ว่าถามอะไร
2. เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ได้กำหนดไว้ชัดเจน ใครตรวจก็ได้คะแนนตรงกัน
3. การแปลผล ทุกคนที่แปลผลย่อมแปลได้ตรงกัน เช่น ใครทำข้อสอบได้ คือ คนเก่ง

ใครทำข้อสอบไม่ได้ คือ คนเรียนอ่อน

10. แบบทดสอบแบบอัตนัย แบบทดสอบแบบอัตนัย เน้นที่คนออกข้อสอบเป็นคนตรวจ และให้คะแนน การให้คนตรวจก็ย่อมมีข้อยุ่งยากหลายๆ ประการเกี่ยวกับกิลเลสในตัวคน

11. การทดสอบที่ใช้การเขียน – ตอบ การทดสอบลักษณะนี้อาจใช้เป็นแบบลักษณะของแบบทดสอบในข้อ 1 , 2 , 3 , 4 ดังที่กล่าวมา เรียกว่า แบบทดสอบที่เป็นการทดสอบที่ใช้เขียนตอบ

12. การทดสอบที่ไม่ใช้การเขียน การทดสอบลักษณะนี้ไม่ใช้การเขียนตอบ แต่เป็นการสังเกตพฤติกรรมจากการกระทำโดยตรง เช่น การทดสอบพลศึกษา การทดสอบด้านการปฏิบัติในวิชาชีพประเภทต่างๆ

13. การทดสอบที่ใช้นักเรียนเป็นกลุ่ม การทดสอบที่ใช้ลักษณะนักเรียนทดสอบเป็นกลุ่มส่วนมากมักใช้ paper – pencil test เพราะสามารถสอบนักเรียนได้พร้อมๆ กัน ถึงแม้ว่านักเรียนจะมีจำนวนมาก

14. แบบทดสอบที่ต้องสอบครั้งละ 1 คน การทดสอบที่สอบกับนักเรียนเพียง 1 คน มักเป็นการสอบเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องทางการเรียน หรือเป็นการสอบเพื่อวัดความพร้อมด้านการเขียน ความพร้อมด้านการฟัง ความพร้อมด้านการอ่าน และโดยเฉพาะการสอบด้านการปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งต้องดูพฤติกรรมของนักเรียนด้วย การสอบเป็นกลุ่มทำให้ไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยตรงได้

15. แบบทดสอบที่ใช้ภาษา แบบทดสอบที่ใช้ภาษาเน้นที่การใช้ภาษาเป็น การสื่อความหมายเหมาะสำหรับนักเรียนที่สามารถอ่านหนังสือได้เร็ว และอ่านได้คล่อง เช่น ระดับชั้น ป.4-6 หรือระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

16. แบบทดสอบที่ไม่ใช้ภาษา แบบทดสอบชุดนี้จะเหมาะกับเด็กเล็กๆ และเหมาะกับเด็กที่ไม่สามารถสื่อความหมายด้วยการพูดหรือเขียนได้

17. แบบทดสอบที่ต้องการเฉพาะกระบวนการคิดตอบ แบบทดสอบลักษณะนี้ไม่ต้องสนใจว่าใครคิดได้หรือไม่ แต่มีความสนใจว่านักเรียนที่เข้าสอบคิดอย่างไร

18. แบบทดสอบแบบการสร้างจินตภาพ ลักษณะแบบทดสอบการสร้างจินตภาพ เป็นการเน้นให้นักเรียนแสดงความรู้ ความคิดต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ตนได้พบเห็นนักเรียนจะแสดงอาการตอบสนองออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิด ทักษะคิดต่าง ๆ ต่อสิ่งเร้าที่ปรากฏอยู่ ตัวแบบทดสอบที่ใช้เป็นสิ่งเร้า จะมีลักษณะไม่ชัดเจน เพราะต้องการเป็นตัวการที่จะให้นักเรียนแสดงพฤติกรรม ความรู้สึกในการตอบสนองออกมาเท่านั้น เมื่อไรที่ตัวแบบทดสอบมีความชัดเจนไม่ถือว่าเป็นการสอบเพื่อวัดการสร้างจินตภาพ การสอบลักษณะนี้จึงเหมาะกับบุคคลที่มีจิตไม่ปกติ คนเหล่านี้เมื่อพบเห็นภาพสลับๆ ไม่ชัดเจน ก็จะระบายความรู้สึกนึกคิดที่เป็นปัญหาออกมา ผู้วัดผลก็จะแปลพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นให้เขารู้ว่าเป็นคนอย่างไร มีปัญหาหรือไม่

สรุปได้ว่าประเภทของแบบทดสอบมีหลายประเภทด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบปรนัย แบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบปฏิบัติจริง และข้อเขียน หรือแบบทดสอบที่วัดคุณลักษณะเฉพาะอย่าง ดังนั้นครูจะต้องเลือกแบบทดสอบที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วย

2.5 หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีนักการศึกษากล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการสร้าง ดังนี้

เยาเวดี วิบูลย์ศรี (2528:82) และ วัณญา วิศาลาภรณ์ (2533:11) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. เนื้อหาหรือทักษะที่ครอบคลุมในแบบทดสอบนั้น จะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้แบบทดสอบวัดนั้น ถ้านำไปเปรียบเทียบกับคนอื่นจะต้องให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้ครอบคลุมและเท่าเทียมกัน
3. วัดให้ตรงกับจุดประสงค์ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรจะวัดตามวัตถุประสงค์ทุกอย่างของการสอน และจะต้องมั่นใจว่าได้วัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้จริง
4. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดความเจริญงอกงามของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น ครูควรจะทราบมาก่อนเรียนนักเรียนมีความรู้ความสามารถอย่างไร เมื่อเรียนเสร็จแล้วมีความรู้แตกต่างจากเดิมหรือไม่ โดยการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน
5. การวัดผลเป็นการวัดผลทางอ้อม เป็นการยากที่จะใช้ข้อสอบแบบเขียนสอบวัดพฤติกรรมตรงๆ ของบุคคลได้ สิ่งที่วัดได้ คือ การตอบสนองต่อข้อสอบ ดังนั้น การเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่จะสอบ จะต้องทำอย่างรอบคอบและถูกต้อง
6. การวัดการเรียนรู้ เป็นการยากที่จะวัดทุกสิ่งทุกอย่างที่สอนได้ภายในเวลาจำกัด สิ่งที่ได้เป็นเพียงตัวแทนของพฤติกรรมทั้งหมดเท่านั้น ดังนั้น ต้องมั่นใจว่าสิ่งที่วัดนั้นเป็นตัวแทนแท้จริงได้
7. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องช่วยพัฒนาการสอนของครู และเป็นเครื่องช่วยในการเรียนของเด็ก
8. ในการศึกษาที่สมบูรณ์นั้น สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่การทดสอบแต่เพียงอย่างเดียว การทบทวนการสอนของครูก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน
9. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรจะเน้นในการวัดความสามารถในการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ หรือการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ
10. ควรใช้คำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ที่วัด
11. ให้ข้อสอบมีความเหมาะสมกับนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น ความยากง่าย พอเหมาะสมมีเวลาพอสำหรับนักเรียนในการทำข้อสอบ

กรอนแลนด์ (พิชิต ฤทธิ์จัญญ. 2545:100; อ้างอิงจาก Gronlund. 1993:8-1) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการสร้างไว้ดังนี้

1. ต้องนิยามพฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ที่ต้องการจะวัดให้ชัดเจน โดยกำหนดในรูปของจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนหรือรายวิชาด้วยคำที่เฉพาะเจาะจงสามารถวัดและสังเกตได้
 2. ควรสร้างแบบทดสอบวัดให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ ที่ได้กำหนดไว้ทั้งหมดทั้งในระดับความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้และระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น
 3. แบบทดสอบที่สร้างขึ้นควรจะวัดพฤติกรรม หรือผลการเรียนรู้ที่เป็นตัวแทนของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจะต้องกำหนดตัวชี้วัด และขอบเขตของผลการเรียนรู้ที่จะวัดแล้วจึงเขียนข้อสอบตามตัวชี้วัดจากขอบเขตที่กำหนดไว้
 4. แบบทดสอบที่สร้างขึ้น ควรประกอบด้วยข้อสอบชนิดต่างๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการวัดพฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด
 5. ควรสร้างแบบทดสอบโดยคำนึงถึงแผนหรือวัตถุประสงค์ของการนำผลการทดสอบไปใช้ประโยชน์ จะได้เขียนข้อสอบให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และทันใช้ตามแผนที่กำหนดไว้ เช่น การใช้แบบทดสอบก่อนการเรียน สำหรับตรวจสอบพื้นฐานความรู้ของนักเรียนเพื่อ การสอนซ่อมเสริม การใช้แบบทดสอบระหว่างการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการใช้แบบทดสอบหลังการเรียนเพื่อตัดสินผลการเรียน
 6. แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะต้องทำให้การตรวจให้คะแนนไม่มีความคลาดเคลื่อนจากการวัด ซึ่งไม่ว่าจะนำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนในเวลาที่แตกต่างกันจะต้องได้ผลการวัดเหมือนเดิม
- สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ให้มีคุณภาพ วิธีการสร้างจะต้องใช้คำนึงให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน เน้นการตั้งคำถามที่สามารถวัดพฤติกรรมการเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.6 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ (2525:21-30) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนสร้างแบบทดสอบ พิจารณาถึงจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้

การวางแผนสร้างแบบทดสอบว่าจะสร้างแบบทดสอบอย่างไร จำเป็นต้องเรียนรู้เสียก่อนว่าเราจะนำแบบทดสอบไปใช้เพื่อทำอะไรหรือต้องทราบจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้นั้นเอง โดยหลักการแล้วการนำแบบทดสอบไปใช้จะสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น การสอนเพื่อตรวจสอบความรู้

เดิมจะสอบก่อนทำการสอน การสอบเพื่อปรับปรุงการเรียน การสอบและวินิจฉัยข้อบกพร่องจะสอบในระหว่างดำเนินการสอน และการสอบเพื่อสรุปผลการเรียนจะสอบหลังจากการสอนเสร็จสิ้นทั้งหมดแล้ว ดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้อาจจำแนกเป็น 4 จุดประสงค์ ดังนี้

1. ใช้ตรวจสอบความรู้เดิม จะทำการสอบก่อนที่จะเริ่มต้นการสอน เพื่อพิจารณาว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับเนื้อหาที่จะเรียนเพียงพอหรือไม่ นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนหรือไม่

2. ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ใช้วินิจฉัยนักเรียน
4. ใช้สรุปผลการเรียน

เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องวัด คือ เนื้อหาและพฤติกรรมที่ทำการสอน

การวิเคราะห์หลักสูตร เป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะในวิชานั้น ๆ มีหัวข้อเนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้าง มีจุดประสงค์ที่จะให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ดังนั้นการวิเคราะห์หลักสูตร จึงประกอบด้วยวิเคราะห์ 2 อย่าง คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันของเนื้อหา
- ความยากง่ายของเนื้อหา
- เวลาที่ใช้สอน

2. การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์จุดประสงค์ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหนังสือหลักสูตรและคู่มือครู
- เขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด
- ยุบพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้เป็นพฤติกรรมเดียวกัน
- นิยามความหมายของพฤติกรรมที่ยุบรวมแล้ว

ขั้นที่ 2 การเตรียมงานและเขียนข้อสอบ

เมื่อวางแผนการสร้างแบบทดสอบ โดยการสร้างเป็นตารางวิเคราะห์หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว จะต้องเตรียมงานและเขียนข้อสอบต่อไป

ขั้นที่ 3 การทดลองสอบ

เมื่อเขียนข้อสอบ และจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วนำไปทดลองสอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลแบบทดสอบ

การประเมินผลแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่า แบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบซึ่งมีอยู่ 10 ประการ คือ

1. ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง
2. ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลการทดสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง
3. อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่ง อ่อน ออกจากกันได้ กล่าวคือ คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด
4. ความง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกทั่วไปแล้วความง่ายที่เหมาะสมจะมีจำนวนครึ่งหนึ่งตอบถูก
5. ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจน และการให้คะแนนชัดเจน
6. ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจน และการให้คะแนนชัดเจน
7. ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้้นั้น ประหยัดเวลาการสร้าง การดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนน แต่ให้ผลการสอบถูกต้อง
8. ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอบสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร
9. ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกได้เท่ากัน

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2545:97) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะเกิดขึ้นกับนักเรียนซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่า จะเป็นแบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้ว

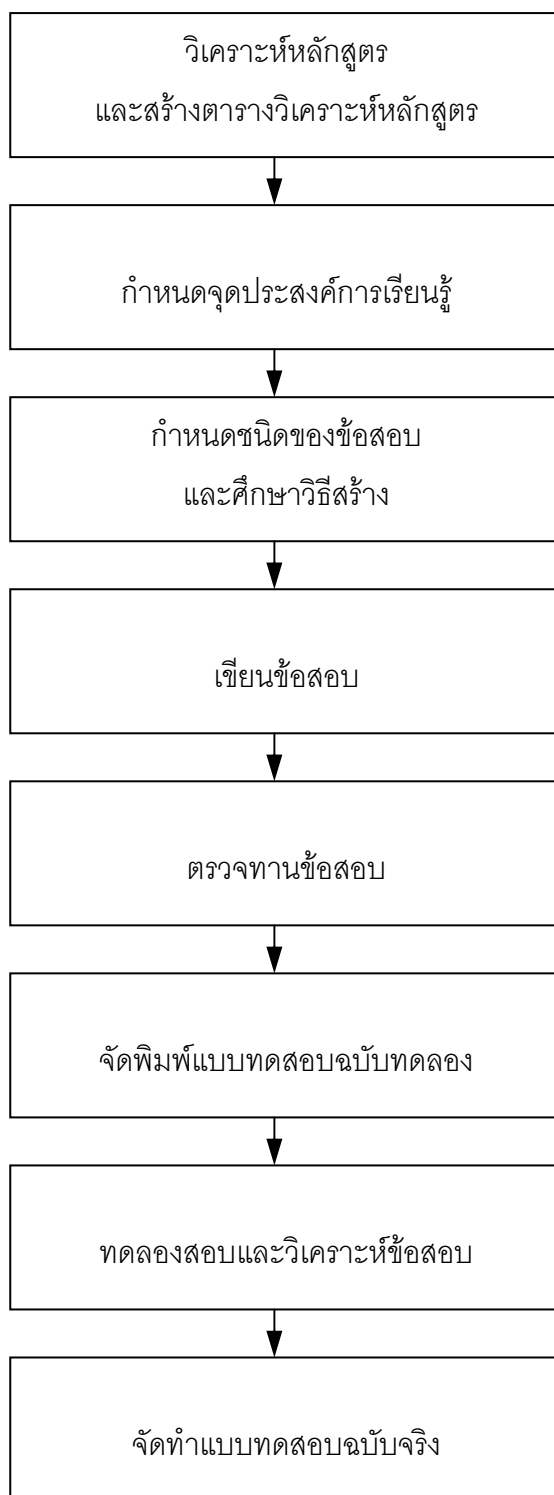
5. ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมดจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลองโดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพอาจมีการปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบดังกล่าว สรุปได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จารุวรรณ บุญสิทธิ์ (2533:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดการสอนกับการสอนตามปกติ จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม และวิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียนใช้สถิติ t-test ผลการศึกษาพบว่า

1. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นทั้งสองชุด คือ บทที่ 2 เรื่อง จำกับจด และบทที่ 3 เรื่อง เกาะหนู เกาะแมว มีประสิทธิภาพ 84.86/82.56 และ 86.88/81.22 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน และนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรัส สวัสดิ์ (2549:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ระบบนิเวศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งเรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง ระบบนิเวศ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบวัดทักษะการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ระบบนิเวศ หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทักษะการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนันท์ กล่อมฤทธิ์ (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนแบบบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสนา เสนาประสิทธิ์ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาภาษาไทย แผนการจัด การเรียนรู้แบบปกติวิชาภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยการ

จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย ไม่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับดี

ปัทมา ไตรคุป (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชน มาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิธีสอนตามคู่มือครู และศึกษาความคิดเห็น ของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 80 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test แบบอิสระ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนภาษาไทย และใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือ สูงกว่ากลุ่มที่สอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความคงทนทางการเรียนภาษาไทยเรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับกลุ่มที่สอนตามคู่มือครูไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประโยคในภาษาไทย

3.1 ความหมายของประโยค

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของประโยคไว้ดังนี้

สุนันทา โสรัจจ์ (2542:105) กล่าวว่า ประโยค หมายถึง ถ้อยคำที่นำมาเรียงรวมกันแล้วมีเนื้อความสมบูรณ์ แสดงให้ทราบว่า มีใครทำอะไร หรือใครทำอะไรทำแก่ใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร ซึ่งประกอบด้วย ภาคประธานและภาคแสดง

กำชัย ทองหล่อ (2547:367) กล่าวว่า ประโยค หมายถึง กลุ่มคำที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระเบียบ และมีเนื้อความสมบูรณ์ ประโยคจะต้องมีบทประธานและบทกริยาเป็นหลักสำคัญ

จากการศึกษาความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ประโยค หมายถึง ถ้อยคำหรือกลุ่มคำที่นำมาเรียงต่อกันอย่างเป็นระเบียบให้แต่ละคำมีความสัมพันธ์กัน มีเนื้อความสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ผู้กระทำและอาการที่กระทำ เพื่อแสดงให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

3.2 โครงสร้างของประโยค

โครงสร้างของประโยค หมายถึง ส่วนประกอบของประโยค ซึ่งประโยคประกอบไปด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ

1. ภาคประธาน
2. ภาคแสดง

1. ภาคประธาน คือ คำหรือกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของประโยค โดยมากมักได้แก่ คำนามหรือคำสรรพนาม

2. ภาคแสดง คือ คำหรือกลุ่มคำที่ประกอบไปด้วยบทกิริยา บทกรรมและส่วนเติมเต็ม บทกิริยาทำหน้าที่เป็นตัวกระทำ บทกรรมทำหน้าที่เป็นผู้ถูกกระทำ และส่วนเติมเต็มทำหน้าที่คล้ายกรรมแต่ไม่ใช่กรรมเพราะมิได้ถูกกระทำ

3.3 ชนิดของประโยค

ประโยคในภาษาไทยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด ตามโครงสร้างการสื่อสารดังนี้

1. ประโยคสามัญ (ประโยคความเดียว) หมายถึง ประโยคที่มีข้อความหรือใจความเดียว ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เอกกรรตประโยค เป็นประโยคที่มีภาคประธานบทเดียว และมีภาคแสดงหรือกริยาสำคัญเพียงบทเดียว หากภาคประธานและภาคแสดงเพิ่มบทขยายเข้าไป ประโยคความเดียวนั้นก็จะเป็นประโยคความเดียวที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

2. ประโยคความรวม หมายถึง ประโยคที่รวมเอาประโยคความเดียวตั้งแต่สองประโยคขึ้นไปเข้าไว้ในประโยคเดียวกัน โดยมีคำสันธานทำหน้าที่เชื่อมประโยคเข้าด้วยกัน ประโยคความรวมเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อนนกรรตประโยค ประโยคความรวมแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.1 ประโยคความรวมแบบคล้ายตาม มีเนื้อความตามกันในแง่ความเป็นอยู่ เวลาและการกระทำ

2.2 ประโยคความรวมแบบขัดแย้งกัน มีเนื้อความที่แย้งกันหรือแตกต่างกันในการกระทำหรือผลที่เกิดขึ้น

2.3 ประโยคความรวมแบบเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยกำหนดให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.4 ประโยคความรวมแบบเป็นเหตุเป็นผลกันโดยประโยคแรกเป็นเหตุ ประโยคหลังเป็นผล

3. ประโยคความซ้อน หมายถึง ประโยคที่มีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว ประกอบด้วย ประโยคหลัก (मुख्यประโยค) และประโยคย่อยเป็นประโยคความเดียวซ้อนอยู่ (อนุประโยค) โดยทำหน้าที่เป็นประธาน บทขยายประธาน กรรม หรือบทขยายกรรมของประโยคหลัก ประโยคความซ้อนเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สังกรประโยค ประโยคย่อยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่เหมือนคำนาม อาจใช้เป็นบทประธานหรือบทกรรมหรือส่วนเติมเต็มในประโยคหลัก ประโยคย่อยประเภทนี้เรียกว่า นามานุประโยค

3.2 ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่ขยายนามหรือสรรพนาม จะมีคำประพันธสรรพนาม (ที่ ซึ่ง อัน) เป็นบทเชื่อมกับประโยคหลัก ประโยคย่อยประเภทนี้เรียกว่า คุณานุประโยค

3.3 ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่ขยายกริยาหรือคำวิเศษณ์ โดยมีสันธานเป็นบทเชื่อมกับประโยคหลัก ประโยคประเภทนี้เรียกว่า วิเศษณานุประโยค

3.4 หน้าทีของประโยค

ประโยคต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อสารย่อมแสดงเจตนาของผู้ส่งสาร หากจะแบ่งประโยคตามหน้าที่หรือลักษณะที่ใช้ในการสื่อสาร สามารถแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ประโยคบอกเล่า เป็นประโยคที่มีเนื้อความบอกเล่า ชี้ให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และเมื่อไหร่

2. ประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคที่มีเนื้อความปฏิเสธ จะมีคำว่า ไม่ ไม่ได้ ห้ามมิได้ ประกอบอยู่ด้วย

3. ประโยคถามให้ตอบ เป็นประโยคที่มีเนื้อความเป็นคำถาม จะมีคำว่า หรือ ไหม หรือไม่ ใคร เมื่อไร เป็นต้น อยู่หน้าหรือท้ายประโยค

4. ประโยคขอร้อง บังคับและชักชวน เป็นประโยคที่มีเนื้อความเชิงบังคับ ขอร้องและชักชวน โดยมีคำอนุภาค หรือคำเสริมบอกเนื้อความของประโยค

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเรียกชื่อประโยคแต่ละชนิดตามผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งกรมวิชาการกำหนดเป็นแนวทางในการจัดมาตรฐานการเรียนรู้ คือ ประโยคสามัญ (ประโยคความเดียว) ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน

3.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประโยคในภาษาไทย

มาลัย ม่วงเนียม (2536:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยเรื่องประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้แผ่นโป่งใส ประกอบการสอนกับการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดเสริมการสอน มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียน หนองพระพิทยา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นและวิธีการสุ่มอย่างง่าย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทย เรื่องประโยคของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แผ่นโป่งใสประกอบการสอนกับนักเรียนที่ เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดเสริมการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่เรียน โดยใช้แผ่นโป่งใสประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดเสริม การสอน

กระเกด ลีละโจจน์ (2538:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์วิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 80 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. บทเรียนวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.76/83.08
2. นักเรียนที่เรียนโดยบทเรียนวีดิทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยบทเรียนวีดิทัศน์และกลุ่มที่เรียนโดยการสอนปกติมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพิชญ์พร เพียรวิริยะ (2540:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการสร้างบทเรียนโมดูล วิชาหลักภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม เขตลาดพร้าว จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คนเครื่องมือที่ ใช้ได้แก่ บทเรียนโมดูลเรื่องประโยค แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบวัดเจตคติ พบว่า บทเรียนที่ สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.57/80.13 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยของ นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภิญโญ ทองเหลา (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย เรื่อง การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประโยคที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติ ต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 58 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้เรื่อง การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประโยค แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมี

ประสิทธิภาพเท่ากับ 85.29/79.67 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

สุภัทรา ทรัพย์ไหลมา (2550:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ประโยคในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 48 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยทำการทดลอง 3 ครั้ง เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ พบว่า คุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับดี และบทเรียนมีประสิทธิภาพ 92.07/91.55

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองพบว่า การใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีความพอใจและมีเจตคติที่ดี การเรียนซึ่งสอดคล้องกับ อุซาวรรณ ปาลิยะ (2543:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย พบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพและนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและผลการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 377 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียน 40 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเนื้อหาเรื่อง ชนิดของประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ จำนวน 5 หน่วย ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 ประโยคในภาษาไทย

ชุดที่ 1 ความหมายและโครงสร้างของประโยค

หน่วยที่ 2 ประโยคความเดียว

ชุดที่ 2 ความหมายและโครงสร้างของประโยคความเดียว

ชุดที่ 3 การขยายส่วนของประโยคความเดียว

ชุดที่ 4 รูปประโยคความเดียว

หน่วยที่ 3 ประโยคความรวม

ชุดที่ 5 ความหมายและโครงสร้างของประโยคความรวม

ชุดที่ 6 คำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยค

ชุดที่ 7 ประโยคความรวมแบบคล้ายตามกัน

ประโยคความรวมแบบขัดแย้งกัน

ชุดที่ 8 ประโยคความรวมแบบเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประโยคความรวมแบบเป็นเหตุเป็นผลกัน

หน่วยที่ 4 ประโยคความซ้อน

ชุดที่ 9 ความหมายและโครงสร้างของประโยคความซ้อน

ชุดที่ 10 ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่แทนคำนาม

ชุดที่ 11 ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่แทนคำวิเศษณ์ขยายนามหรือสรรพนาม

ชุดที่ 12 ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่แทนคำวิเศษณ์ขยายกริยาหรือวิเศษณ์

หน่วยที่ 5 หน้าที่ของประโยค

ชุดที่ 13 ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธและประโยคคำถาม

ประโยคคำสั่ง ประโยคแสดงความต้องการ ประโยคขอร้องและชักชวน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนชุดการเรียนด้วยตนเอง เรื่องชนิดของประโยค จำนวน 30 ข้อ

3. แบบฝึกหัดหลังเรียนในแต่ละชุดการเรียนของชุดการเรียนด้วยตนเอง ชุดละ 10 ข้อ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง

การสร้างและหาคุณภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 การใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง ชนิดของประโยค ศึกษาเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง

4. เลือกบทเรียน และจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นเนื้อหาย่อยๆ สำหรับสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 ประโยคในภาษาไทย

ชุดที่ 1 ความหมายและโครงสร้างของประโยค

หน่วยที่ 2 ประโยคความเดียว

ชุดที่ 2 ความหมายและโครงสร้างของประโยคความเดียว

ชุดที่ 3 การขยายส่วนของประโยคความเดียว

ชุดที่ 4 รูปประโยคความเดียว

หน่วยที่ 3 ประโยคความรวม

ชุดที่ 5 ความหมายและโครงสร้างของประโยคความรวม

ชุดที่ 6 คำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยค

ชุดที่ 7 ประโยคความรวมแบบคล้ายตามกัน

ประโยคความรวมแบบขัดแย้งกัน

ชุดที่ 8 ประโยคความรวมแบบเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประโยคความรวมแบบเป็นเหตุเป็นผลกัน

หน่วยที่ 4 ประโยคความซ้อน

ชุดที่ 9 ความหมายและโครงสร้างของประโยคความซ้อน

ชุดที่ 10 ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่แทนคำนาม

ชุดที่ 11 ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่แทนคำวิเศษณ์ขยายนามหรือสรรพนาม

ชุดที่ 12 ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่แทนคำวิเศษณ์ขยายกริยาหรือวิเศษณ์

หน่วยที่ 5 หน้าที่ของประโยค

ชุดที่ 13 ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธและประโยคคำถาม

ประโยคคำสั่ง ประโยคแสดงความต้องการ ประโยคขอร้องและชักชวน

5. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้

6. ดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค ดังนี้

6.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้สอดคล้องกับขั้นตอนต่างๆ ในหลักการสอน

วิชาภาษาไทย

6.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดขึ้น

6.3 เขียนคู่มือหรือคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6.4 จัดทำบัตรคำสั่งเพื่อชี้แจงรายละเอียดให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไร

6.5 จัดทำบัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเนื้อหา แบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบฝึกหัด

แบบทดสอบ บัตรเฉลยแบบทดสอบและสื่อต่างๆ ที่กำหนดไว้

7. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

8. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหาและสื่อ ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และความถูกต้องของภาษา

9. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยดำเนินการทดลองตามลำดับดังนี้

9.1 การทดลองครั้งที่ 1 ทดลองรายบุคคล เป็นการนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองเพื่อหาข้อบกพร่อง ในด้านความถูกต้องด้านเนื้อหา ความชัดเจนของการนำเสนอเนื้อหา โดยการนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครະสิทธิ์ จำนวน 3 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

9.2 การทดลองครั้งที่ 2 นำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มาทดลองเพื่อศึกษาข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้และหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับนักเรียนจำนวน 40 คน คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครະสิทธิ์ ที่ไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

9.3 การทดลองครั้งที่ 3 นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. วิเคราะห์เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. คัดเลือกเนื้อหา นำมาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของประโยค เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยสร้างให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องชนิดของประโยค แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และครอบคลุมเนื้อหาแต่ละชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องชนิดของประโยค

5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

6. นำแบบทดสอบไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถามและความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ผลพิจารณาลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าตั้งแต่ 0.66 - 1.00 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นเป็นลักษณะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องชนิดของประโยค ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

8. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อทดสอบรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก (R) ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .02 - .64 และได้ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง .25 - .79

9. คัดเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้ง 5 ชุด จำนวน 30 ข้อ

10. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .85

11. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้ มาใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและจัดทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยนำแบบทดสอบก่อนเรียนชุดเดิมมาสลับข้อ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การสร้างแบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการประเมิน 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาและด้านสื่อ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. สร้างแบบประเมิน 1 ชุด คือแบบประเมินด้านเนื้อหาและด้านสื่อ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5,4,3,2 และ 1 โดยกำหนดความหมายของคะแนนไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก

คะแนน 4 หมายถึง มีคุณภาพระดับดี

คะแนน 3 หมายถึง มีคุณภาพระดับพอใช้

คะแนน 2 หมายถึง มีคุณภาพระดับต้องปรับปรุง

คะแนน 1 หมายถึง มีคุณภาพระดับใช้ไม่ได้

โดยมีเกณฑ์การประเมินด้านเนื้อหาและด้านสื่อดังนี้

ตัวอย่างแบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและสื่อ

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและสื่อ
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง ชนิดของประโยค

คำชี้แจง การประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค เพื่อวิเคราะห์หาค่าความ
สอดคล้อง เมื่อพิจารณาแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบประเมิน

เกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

- 5 = มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก
- 4 = มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับดี
- 3 = มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับพอใช้
- 2 = มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับปรับปรุง
- 1 = ไม่มีความสอดคล้อง ไม่เหมาะสมในการนำไปใช้

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	เนื้อหาและภาษาที่ใช้					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา					
2	ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์					
3	ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา					
4	ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับนักเรียน					
5	เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน					
6	ความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของนักเรียน					
7	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้					
8	ความเหมาะสมของจำนวนเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้					
9	ภาษาที่ใช้มีความถูกต้อง					
10	ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย					
11	ความชัดเจนของตัวอักษร					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	การนำไปใช้					
12	ความเหมาะสมของรูปภาพตกแต่งในชุดการเรียนรู้					
13	การออกแบบชุดการเรียนรู้มีความน่าสนใจ					
14	ชุดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง					
15	มีวิธีการอธิบายการใช้ชุดให้กับนักเรียนอย่างชัดเจน					
16	นักเรียนสามารถใช้ชุดการเรียนรู้ได้สะดวก					
รวม						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

- นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- นำผลจากการประเมิน มาพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง มีคุณภาพระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง มีคุณภาพระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง มีคุณภาพระดับต้องปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง มีคุณภาพระดับใช้ไม่ได้

เกณฑ์ในการยอมรับว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ผลการประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยคมีค่าเท่ากับ 4.31 อยู่ในระดับดี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองชนิด Randomized One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538:249)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	หลังสอบ
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E	แทน	กลุ่มทดลอง
X	แทน	การจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
T ₁	แทน	การสอบก่อนการจัดกระทำทดลอง
T ₂	แทน	การสอบหลังการจัดกระทำทดลอง

3.2 ดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ดำเนินการติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลอง

1.2 การจัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 18 คาบ

1.3 จัดสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค

2. ขั้นทดลอง

2.1 ทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของประโยค

2.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องชนิดของประโยค

2.3 ทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของประโยค

2.4 นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนและนำคะแนนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ.

2538: 73)

สูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ.

2538: 73)

สูตร
$$S^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N - (N - 1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 ค่าความยากง่าย (p)

สูตร
$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ
	R	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบนั้นทั้งหมด

2.2 ค่าอำนาจจำแนก (r)

$$\text{สูตร} \quad r = \frac{R_H - R_L}{n_H, n_L}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R _H	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
	R _L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ
	n _H	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มสูง
	n _L	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มต่ำ

2.3 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR – 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน

$$\text{สูตร} \quad r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r _{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อ
	P	แทน	สัดส่วนผู้ตอบถูกต้องผู้เข้าสอบทั้งหมด
	q	แทน	สัดส่วนผู้ตอบผิดต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด
	S ²	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

2.4 ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC

$$\text{สูตร} \quad IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.5 ใช้สูตร E_1/E_2 (เสาวนีย์ ศึกษาบัณฑิต. 2528:294-295) เพื่อทดสอบว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดและหรือประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน

$\sum x$ แทน คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดและหรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมการเรียนรู้

N แทน จำนวนนักเรียน

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวนักเรียนหลังจากการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้) คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนและหรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน

$\sum F$ แทน คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนหรือกิจกรรมหลังเรียน

A แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนและหรือกิจกรรมหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

วิธีการทางสถิติแบบ t-test Dependent เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สูตร
$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 (\sum D)^2}{N-1}}}$$

$$df = N - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคล ระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนเรียนกับทดสอบหลังเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนกับ ทดสอบหลังเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัย นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

E_1	แทน	ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
E_2	แทน	ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนผลต่างแต่ละตัว
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนผลต่างแต่ละตัวมายกกำลังสอง
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบ t

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอ ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) และหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) ตามขั้นตอนดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองเพื่อหาข้อบกพร่อง ในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของการนำเสนอเนื้อหา โดยการนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ จำนวน 3 คน ในขณะทำการทดลองผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและ

สัมภาษณ์นักเรียนแล้วนำข้อมูลที่ได้จากนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลังจากการทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มตัวอย่างประโยค แก้ไขประโยคที่ง่ายเกินไปออก ตรวจสอบความถูกต้องของการสะกดคำ

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มาทดลองเพื่อศึกษาข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้กับนักเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ ที่ไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน ในขณะทำการทดลองผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกหัดระหว่างเรียนโดยตัดข้อที่ยากและง่ายเกินไปออก และปรับปรุงแบบทดสอบหลังเรียน โดยแก้ไขคำถามบางข้อที่ไม่ชัดเจนและเรียงลำดับคำตอบให้ถูกต้อง

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุด นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) เมื่อนักเรียนเรียนครบทุกชุดการเรียนรู้แล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังตาราง 2

ตาราง 2 การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค ของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ชุดการเรียนรู้	E_1	E_2	E_1/E_2
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค	81.63	83.38	81.63/83.38

จากตาราง 2 แสดงว่า ร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) และร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ คือ 81.63/83.38

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t-test for dependent sample ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t-test for dependent sample

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	30	10.28			
			370	3660	23.72**
หลังเรียน	30	19.53			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค

สมมติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 377 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียน 40 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค ได้แก่ ประโยคความเดียว ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 18 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของประโยค
 1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ

81.63 / 83.38

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของประโยค เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ วัดพฤติกรรม 4 ด้าน คือ ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ และการคิดวิเคราะห์ มีค่าอำนาจจำแนก (R) อยู่ระหว่าง .25 - .79 ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง .02 - .64 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

วิธีดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองโดยการสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 1 ห้อง จากจำนวนทั้งหมด 8 ห้องเรียน
2. แนะนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและบทบาทของนักเรียนในกิจกรรมการเรียนรู้
3. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของประโยค เวลา 1 คาบ
4. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง ชนิดของประโยค กับกลุ่มตัวอย่าง เวลา 16 คาบ
5. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง ชนิดของประโยคแล้วทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของประโยค เวลา 1 คาบ
6. นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนและนำคะแนนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) และหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) ตามขั้นตอนดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองเพื่อหาข้อบกพร่อง ในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของการนำเสนอเนื้อหา โดยการนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ จำนวน 3 คน ในขณะทำการทดลองผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนแล้วนำข้อมูลที่ได้จากนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลังจากการทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มตัวอย่างประโยค แก้ไขประโยคที่ายเกินไปออก ตรวจสอบความถูกต้องของการสะกดคำ

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มาทดลองเพื่อศึกษาข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้กับนักเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ที่ไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน ในขณะทำการทดลองผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนแล้วนำข้อมูลที่ได้จากนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกหัดระหว่างเรียนโดยตัดข้อที่ยากและง่ายเกินไปออก และปรับปรุงแบบทดสอบหลังเรียน โดยแก้ไขคำถามบางข้อที่ไม่ชัดเจนและเรียงลำดับคำตอบให้ถูกต้อง

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุด นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) เมื่อนักเรียนเรียนครบทุกชุดการเรียนรู้แล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t-test dependent sample

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

1. โดยการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง E_1/E_2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 จากการหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ
2. หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test dependent sample

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าผลของการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง ชนิดของประโยค สรุปผลได้ดังนี้

1. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ คือ 81.63 / 83.38
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของประโยค ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 81.63 / 83.38 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจาก ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเรียนตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล เป็นการฝึกความรับผิดชอบในการเรียนและความมี

วินัยในตนเอง เนื่องจากนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนนั้นได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเองเป็นขั้นตอน ได้รับรู้ประสบการณ์แห่งความสำเร็จเพราะเมื่อเรียนจบแต่ละหน่วยนักเรียนสามารถประเมินผลความสามารถของตนเองได้ทันที ซึ่งเป็นการเสริมแรงที่ทำให้อยากเรียนต่อไป การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่อง ชนิดของประโยค มีการผ่านขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่กำหนดเป้าหมาย และจุดประสงค์ที่เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ชุดการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้แบ่งเนื้อหาเป็นหน่วยย่อย ซึ่งเนื้อหาจะเรียงตามลำดับต่อเนื่องกันตั้งแต่ง่ายไปหายาก ทำให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนในหน่วยที่ตนเองชอบได้ตามความสามารถและประสบการณ์เดิม นอกจากนี้ได้นำสื่อจากนิตยสารเรียน ซึ่งได้แก่ นิทาน มาใช้ในชุดการเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การสร้างชุดการเรียนมีการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาและด้านสื่อ จึงทำให้ ชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค มีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพอยู่ในระดับ ดี และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 81.63 / 83.38 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา ชื่นเจริญ (2546:บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ชุดการเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารณี แต่งพันธ์ (2550:บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อหาประสิทธิภาพชุดการเรียนด้วยตนเองตามเกณฑ์ 80/80 และเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพ 81.85/84.26 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยคที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ คือ 81.63 / 83.38

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544:75 - 79) คือการจัดกิจกรรม ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนสามารถเลือกเรียนในแต่ละชุดการเรียนที่ตนเองชอบได้ โดยเรียนตามความต้องการของตนเอง และเมื่อเรียนจบแต่ละชุดการเรียนนั้นนักเรียนสามารถตรวจสอบผลการเรียนได้ทันที มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอน มีการปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักเรียน และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน โดยผู้วิจัยได้นำนิทานที่มีข้อคิด และคติสอนใจแทรกไว้ในกิจกรรมด้วย นอกจากนี้การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนทำให้ผู้สอนเรียนรู้ไปกับนักเรียน โดยผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำแนะนำและตรวจสอบการปฏิบัติกิจกรรมในบางช่วงของนักเรียน เช่น การให้นักเรียนได้ร่วมแต่งประโยคที่นอกเหนือจากประโยคตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนาวลี คำชมภู (2549:บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาและศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุซาวรรณ ปาลิยะ (2543:บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 90/90 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าการเรียนโดยใช้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมคือ เป็นเนื้อหาสาระที่ยาก นักเรียนจะได้มีโอกาสกลับไปทบทวนด้วยตนเอง
2. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรกำหนดประโยคในแต่ละกิจกรรมให้มีสาระหลากหลายและทันต่อเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความสนใจ เป็นต้น เพื่อศึกษาลักษณะนิสัยของนักเรียนประกอบด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ สายะบุตร. (2547). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: _____. (2544ก). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงฯ.
- _____. (2544ข). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงฯ.
- กาญจนา นาคสกุล. (2546, มกราคม-มีนาคม). ปัญหาการใช้ภาษาไทย. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 28(1): 244.
- การะเกด ลีละโรจน์. (2538). การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2531). เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กำชัย ทองหล่อ. (2547). หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- จรัส สวัสดิ์. (2549). การศึกษาทักษะการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง “ระบบนิเวศ”. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จารุวรรณ บุญสิทธิ์. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดการสอนกับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ชวาล แพรัตกุล. (2516). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). *เทคโนโลยีการศึกษา:หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ธีระชัย ปุณณโชติ. (2537). *การสร้างบทเรียนสำเร็จ เส้นทางสู่อาจารย์ 3*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพนธ์ ศุขปริดี. (2519). *นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2526, พฤษภาคม). *ชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลน่าจะมีบทบาทในมหาวิทยาลัย ตลาดวิชา*. กรุงเทพฯ: รามคำแหง. 1: 14.
- บัญชา นิยมแก้ว. (2540). *การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ ควรวาเวช. (2530). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- บุญเชิด ภิญโญนันต์พงศ์. (2525). *การสอบแบบทดสอบ 1*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ปัทมา ไตรคุป. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิธีสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แฮร์ส ออฟ เคอร์มัสท์.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภิญโญ ทองเหลา. (2547). *ผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประโยคที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- มาลัย ม่วงเนียม. (2536). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้แผ่นโปร่งใสประกอบการสอนกับการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดเสริมการสอน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2545). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนาวลี คำชมภู. (2549). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดา ศุภปริดี. (2523). *เทคโนโลยีการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิษณุ.
- วนิดา ไชยคุณ. (2547). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง “ขยะมูลฝอย” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณุช อุษณกร. (2543). *ประวัติวันสำคัญที่ควรรู้จัก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2533). *การสร้างแบบทดสอบเพื่อการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นอ้อ.
- วัฒนาพร ระบับทุกข์. (2542, มิถุนายน). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส จำกัด.
- วารณี แต่งพันธ์. (2550). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรี-นคริทราบรมราชชนนี เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. หน้า 154. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วีระ ไทยพาณิชย์. (2529). *57 วิธีสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบุญ ภู่นวล. (2525). *การประเมินและการสร้างแบบทดสอบ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมหญิง กลั่นศิริ. (2523). *เทคโนโลยีการศึกษา*. นครปฐม: แผนกบริหาร สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สันทนต์ ภิบาลสุข; และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. (2525). *การใช้สื่อการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุจิตต์ เพียรชอบ. (2535). *วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ กล่อมฤทธิ์. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา ไสร์จจ. (2542). *ปัญหาภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพิชญ์พร เพียรวิริยะ. (2540). *การสร้างบทเรียนโมดูลวิชาหลักภาษาไทย เรื่องประโยคในภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา ชื่นเจริญ. (2546). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัทรา ทรัพย์ไหลมา. (2550). *การศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง ประโยคในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัชย์ ขวัญเมือง. (2522). *วิธีสอนและการวัดผลวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษา*. (เอกสารการนิเทศการศึกษา). กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์; และเอนกกุล กรี่แสง. (2522). *หลักการเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์นิยม.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อรพรรณ พรสีมา. (2530). *เทคโนโลยีทางการสอน*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- อรอุมา ไชยโยธา. (2547). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยตนเองแบบสืบสวนสอบสวนที่ใช้การ์ตูนประกอบ เรื่องระบบจำนวนเต็ม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุษาวรรณ ปาลิยะ. (2543). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์ สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

อำนาจ เลิศขยันดี. (2533). *การทดสอบการวัดผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อำนาจการพิมพ์.

Cardarelli, Sally M. (1973). *Individualized Instruction Programmed and Material*. Englewood Cliffs. New Jersey: Education Technology.

Duane, Janes E. (1973). *Individualized Instruction-Programmed and Materials*. New Jersey: Education Technology Publication.

Moore, Nancy M. Learning Genders. (1974, November). Turning on Elementary Classroom. *Education Technology*.

Webber, George. (1977, February). The Culture of Individualized Instruction. *Education Leadership*. 34(5):329.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ เสนอแนะดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม
อาจารย์ประจำภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์สรัญญา ปัญญาสุทธิ
อาจารย์ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ฝ่ายมัธยม
3. อาจารย์บุษยมาศ บุญจิตติ
อาจารย์ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
โรงเรียนโกศลภัทรวินัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

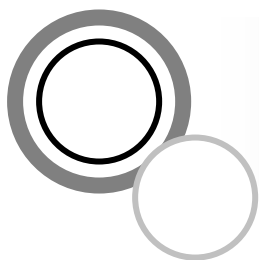
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หน่วยที่ ๑

ชุดที่ ๑ ประโยคในภาษาไทย

ชื่อ..... ชั้น เลขที่

หน่วยที่ ๑

ชุดที่ ๑ ประโยคในภาษาไทย

คำชี้แจง

ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

เรียนจากชุดการเรียนรู้ ชุดที่ ๑ เรื่องประโยคในภาษาไทย
โดยศึกษาเนื้อหา ทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดท้ายหน่วยนะคะ

นักเรียนสามารถตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยได้

ถ้าคนใดทำคะแนนได้ไม่ถึง ๘๐ % (๘ คะแนน) นักเรียนควรจะ
ทบทวนบทเรียนใหม่อีกครั้งนะคะ

จุดประสงค์

๑. บอกความหมายของประโยคได้
๒. จำแนกข้อความที่เป็นประโยคได้
๓. รู้จักโครงสร้างของประโยค

หน่วยที่ ๑

ชุดที่ ๑ ประโยคในภาษาไทย

หน่วยนี้มีอะไรบ้าง ?

นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับ

- ความหมายของประโยค
- โครงสร้างของประโยค

ในการสื่อความเข้าใจระหว่างกัน จะใช้เพียงคำพูดเป็นคำ ๆ หรือเพียงกลุ่มคำ คงไม่สามารถสื่อความกันได้ชัดเจนเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องใช้ข้อความที่เป็นประโยค เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น

ความหมายของประโยค

ประโยค คือ การนำคำหลายๆ คำ หรือวลีมาเรียงต่อกันอย่างเป็นระเบียบให้แต่ละคำมีความสัมพันธ์กัน มีใจความสมบูรณ์ สามารถแสดงให้รู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

ตัวอย่าง

- นักเรียนอ่านหนังสือ
- ตำรวจจับผู้ร้าย
- อี้ดไปโรงพยาบาล

การใช้ภาษาพูดสื่อสารกัน อาจละเว้นส่วนหนึ่งส่วนใดได้ในฐานที่เข้าใจกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

ตัวอย่าง

“เธอจะไปห้องสมุดกับฉันไหม”

“ไปสิ” (ถือเป็นประโยค เพราะมีใจความว่า ฉันจะไปห้องสมุดกับเธอ)

“ใครทำน้ำหก”

“อ๋ัม” (ถือเป็นประโยค เพราะมีใจความว่า อ๋ัมทำน้ำหก)

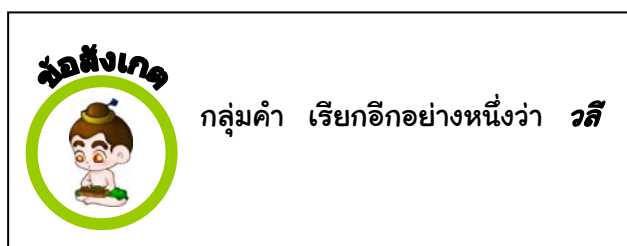

กลุ่มคำ

คือ การนำคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน มีความหมายพอเข้าใจ แต่ยังไม่สมบูรณ์เป็นประโยค จะเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคเท่านั้น

ตัวอย่าง

- ออกกำลังกาย (กริยาวลี)
- กระถางต้นไม้ (นามวลี)
- แต่เช้ามีด (สันธานวลี)
- ในระหว่างที่ (บุพบทวลี)
- เขาเหล่านั้น (สรรพนามวลี)
- สวยจริง ๆ (วิเศษณ์วลี)
- คุณพระช่วย (อุทานวลี)

😊 คำศัพท์น่ารู้

ประโยค คือ ถ้อยคำที่มีใจความสมบูรณ์ บอกได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน

กลุ่มคำ คือ ถ้อยคำที่มีใจความไม่สมบูรณ์ สื่อความหมายไม่ได้ว่าใคร ทำอะไร

ความแตกต่างระหว่างประโยคกับกลุ่มคำ

ประโยค เป็นถ้อยคำที่มีใจความสมบูรณ์ สามารถเข้าใจได้ว่า ใคร ทำอะไร

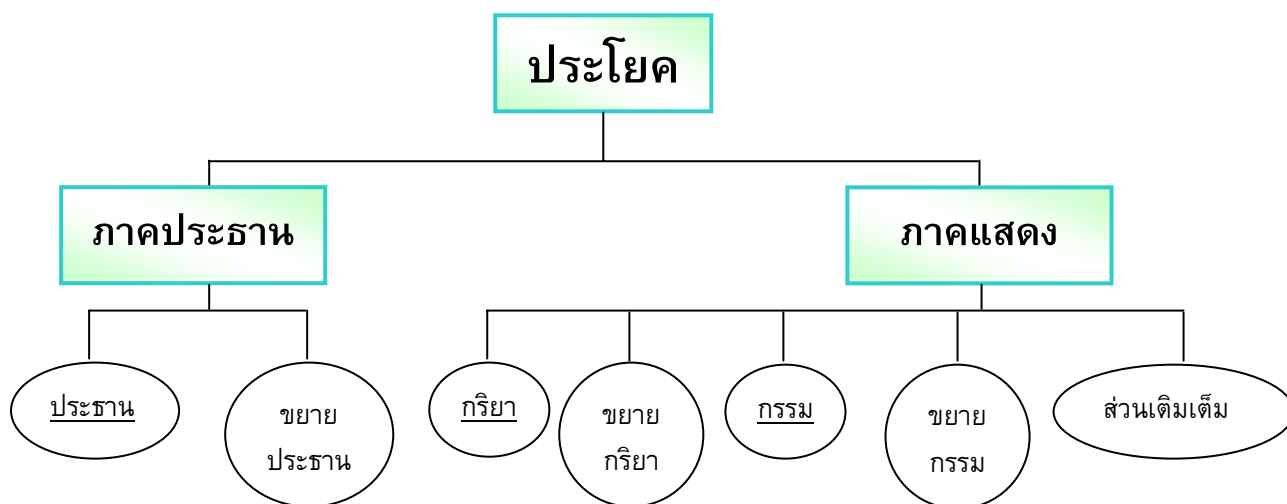
กลุ่มคำ เป็นถ้อยคำที่ไม่สมบูรณ์ สื่อความหมายไม่ได้ว่าใคร ทำอะไร

ตัวอย่าง

ประโยค	กลุ่มคำ	วลี
๑. พ่อกำลังปลูกต้นไม้	กำลังปลูก (ขาดประธานและกรรม)	กริยาวลี
๒. เขาไปเที่ยวฟาร์มจระเข้	ฟาร์มจระเข้ (ขาดประธานและกริยา)	
๓. ครูบอยสอนวิชาศิลปะ	ครูบอย (ขาดกริยาและกรรม)	
๔. ดินสอของฉันหายไป	หายไป (ขาดประธาน)	
๕. กางเกงยีนส์สีดำตัวนี้ของใคร	กางเกงยีนส์สีดำตัวนี้ (ขาดกริยา)	

โครงสร้างของประโยค

ประโยคหนึ่ง ๆ จะต้องมีภาคประธานและภาคแสดงเป็นหลัก และอาจมีคำขยายส่วนต่าง ๆ ได้ ดังแผนผังโครงสร้างต่อไปนี้

ตัวอย่าง แม่ไปตลาด

แม่	เป็น	ภาคประธาน
ไปตลาด	เป็น	ภาคแสดง

ภาคประธาน

คือ คำหรือกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เป็นประธาน เพื่อให้ผู้ฟังรู้ว่าใคร โดยมากมักจะเป็นคำนามหรือสรรพนาม

ภาคแสดง

คือ คำหรือกลุ่มคำที่บอกอาการ เพื่อแสดงให้รู้ว่าทำอะไร ประกอบด้วย บทกริยา บทกรรม และส่วนเติมเต็ม

ตัวอย่าง

- जानदेक

जान	เป็น	ภาคประธาน
देक	เป็น	ภาคแสดง

- ช้างกินอ้อย

ช้าง	เป็น	ภาคประธาน
กินอ้อย	เป็น	ภาคแสดง
- เด็ก ๆ กำลังเล่นหมากเก็บ

เด็ก ๆ	เป็น	ภาคประธาน
กำลังเล่นหมากเก็บ	เป็น	ภาคแสดง

ภาคแสดงอาจประกอบด้วยส่วนประกอบดังนี้

๑. กริยาตัวเดียว ได้แก่ กริยาที่ไม่ต้องการกรรม (อกรรมกริยา)

ตัวอย่าง

ส้มนอน ฝนตก

๒. กริยา+กรรม ได้แก่ กริยาที่ต้องการกรรม (สกรรมกริยา)

คือ ประโยคเหล่านี้กริยาดังกล่าวต้องมีคำนามมารับข้างท้าย จึงจะเป็นประโยคที่สมบูรณ์

ตัวอย่าง

- พระอภัยมณีรักนางสุวรรณมาลี

พระอภัยมณี	เป็น	ภาคประธาน
รักนางสุวรรณมาลี	เป็น	ภาคแสดง
รัก	เป็น	กริยา
นางสุวรรณมาลี	เป็น	กรรม

- ฉันอ่านหนังสือ

ฉัน	เป็น	ภาคประธาน
อ่านหนังสือ	เป็น	ภาคแสดง
อ่าน	เป็น	กริยา
หนังสือ	เป็น	กรรม

๓. **กริยา+ส่วนเติมเต็ม** ได้แก่ กริยาที่ต้องมีคำนามหรือสรรพนามมาต่อท้าย เพื่อให้ได้ใจความสมบูรณ์ (วิกตรรกกริยา) แต่คำนามหรือสรรพนามนั้นไม่จัดว่าเป็นกรรมเพราะไม่ถูกกระทำ

ตัวอย่าง

- เขาเป็นนักร้อง

เขา	เป็น	ภาคประธาน
เป็นนักร้อง	เป็น	ภาคแสดง
เป็น	เป็น	กริยา
นักร้อง	เป็น	ส่วนเติมเต็ม

- แมวคล่ายเสือ

แมว	เป็น	ภาคประธาน
คล่ายเสือ	เป็น	ภาคแสดง
คล่าย	เป็น	กริยา
เสือ	เป็น	ส่วนเติมเต็ม

😊 คำศัพท์น่ารู้

กริยา คือ คำที่แสดงอาการ ทำทาง

กรรม คือ ผู้ถูกกระทำ เช่น คนกินข้าว ข้าวเป็นกรรมของกริยา(กิน)

ส่วนเติมเต็ม คือ คำนามหรือคำสรรพนาม ที่มาต่อท้ายคำกริยา (วิกตรรกกริยา)

คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ

คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนชื่อคำนามหรือข้อความที่กล่าวมาแล้ว เช่น ฉัน เรา เขา

ลองทำดูนะ

กิจกรรมที่ ๒ นักเรียนช่วยแยกส่วนประกอบของประโยคให้ถูกต้อง ด้วยนะค่ะ..

ตัวอย่าง ปี่ร้องเพลง

ข้อ ๑. ม้าวิ่ง

ข้อ ๒. เขาหยิบลูกแก้ว

ข้อ ๓. บอลเป็นนักกีฬา

ข้อ ๔. เด็ก ๆ ปลูกดอกไม้

ข้อ ๕. ทหารคือวีรของชาติ

ข้อ ๖. เธอคล้ายแม่

ข้อ ๗. ลีโอนาร์โด ดา วินชี วาดภาพโมนาลิซ่า

ข้อ ๘. น้องร้องไห้

ข้อ ๙. สุดาร์ตน์เป็นทนายความ

ข้อ ๑๐. ลมพัด

ข้อที่	ภาคประธาน	ภาคแสดง		
		กริยา	กรรม	ส่วนเติมเต็ม
ตัวอย่าง	ปี่	ร้องเพลง	-	-
๑.				
๒.				
๓.				
๔.				
๕.				
๖.				
๗.				
๘.				
๙.				
๑๐.				

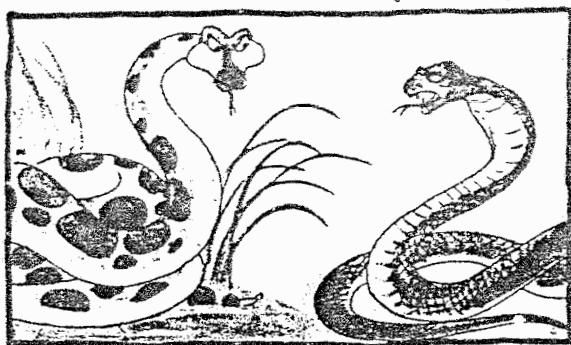
จงอ่านนิทานเรื่องต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง

นิทานพื้นบ้านเชียงใหม่

ทำไม... งูเหลือมไม่มีพิษ

‘ปิ่น’ ภาพ
ช.กฤษณา เรื่อง

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว งูจงอางกับงูเหลือมเท่านั้นเป็นสัตว์มีพิษ ส่วนสัตว์อื่นล้วนไม่มีพิษ

๑. วันหนึ่งสัตว์ทั้งสองต่างโอ้อวดว่าพิษของตนร้ายแรงกว่าอีกฝ่าย ถกเถียงไม่ยอมแพ้ ในที่สุดจึงทำพิธีจมน้ำและงูทั้งสองจึงไปรอเหยื่อบนต้นไม้

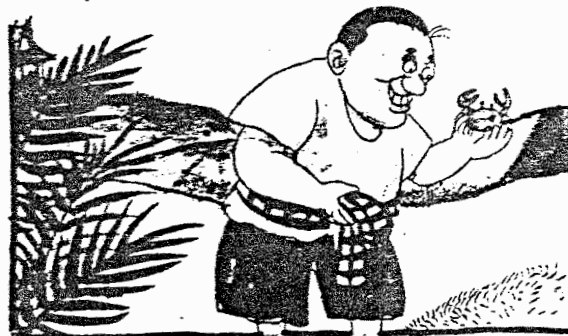
๒. พอดีชายคนหนึ่งเดินผ่านมา มีกอละมั่งหลายใบครอบบนศีรษะเพราะเห็นว่าถือไม่สะดวก งูจงอางเห็นดังนั้นจึงล่อให้งูเหลือมลากก่อน

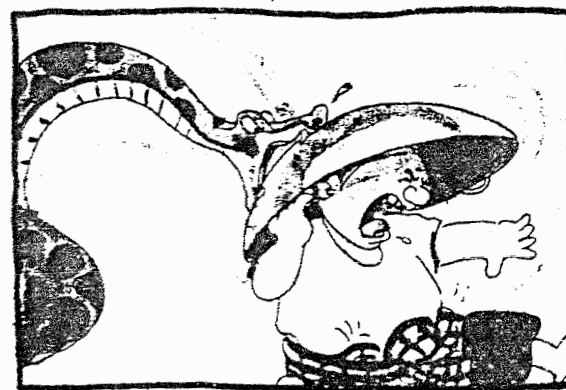
๓. งูเหลือมไม่ดูให้ดีถ้วน ผลกันที่ถูกกอละมั่งชายคนนั้นรูดตัวไป พอเดินเลยไปเล็กน้อย งูจงอางจึงฉกถูกตัวทำให้ชายคนนั้นตายทันที

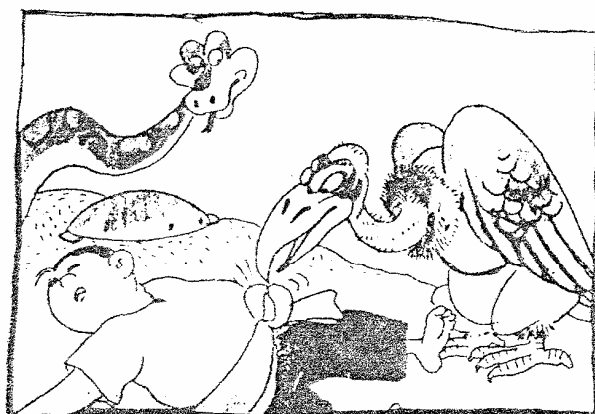
๔. งูเหลือมคิดว่าพิษของตนเริ่มเสื่อม แต่อยากทดลองอีกสักครั้ง จึงไปชวนพี่ชายไปรอเหยื่อ

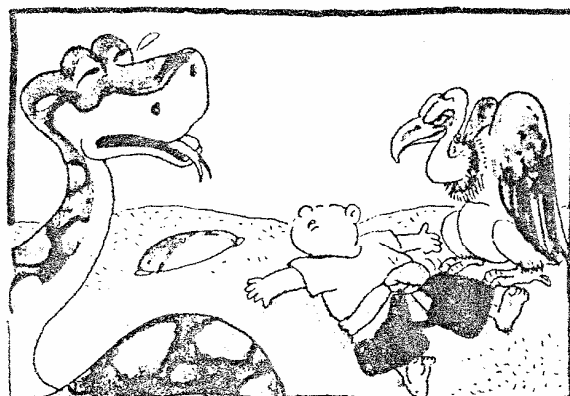
๕. มีชายคนหนึ่งไปขี้มกระต๊อที่วัดเพื่อเอาไปทำบุญที่บ้าน เขาไม่เคยไปไหนแล้ว ขาไปพบงูมาตัวโต จึงจับใส่ซอกเสื้อพกเอาไปเป็นเพื่อน

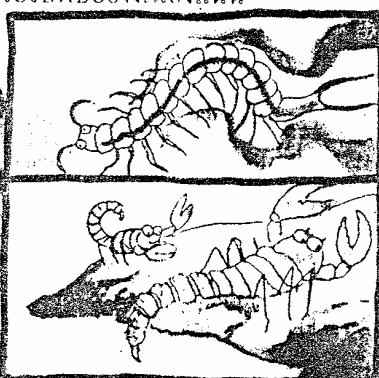
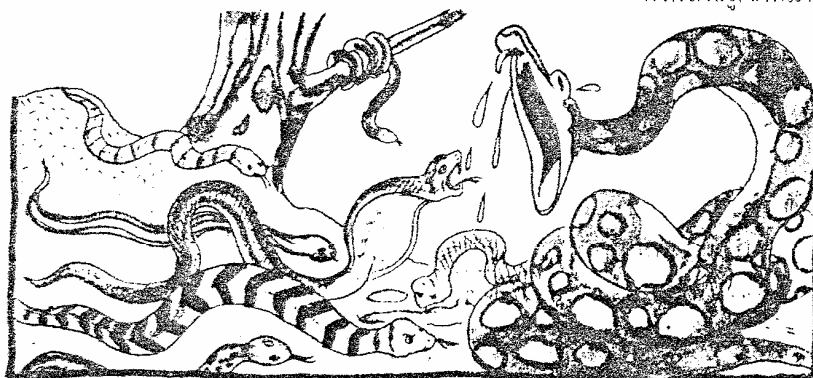
๖. จากลับแนวกระต๊อเดินผ่านมาทางที่งูเหลือมซ่อนอยู่ งูหัวตัวฉกเต็มแรง บั้วเอิญถูกกันกระต๊อแรงจนทำให้ชายคนนั้นล้มลงสิ้นสติ

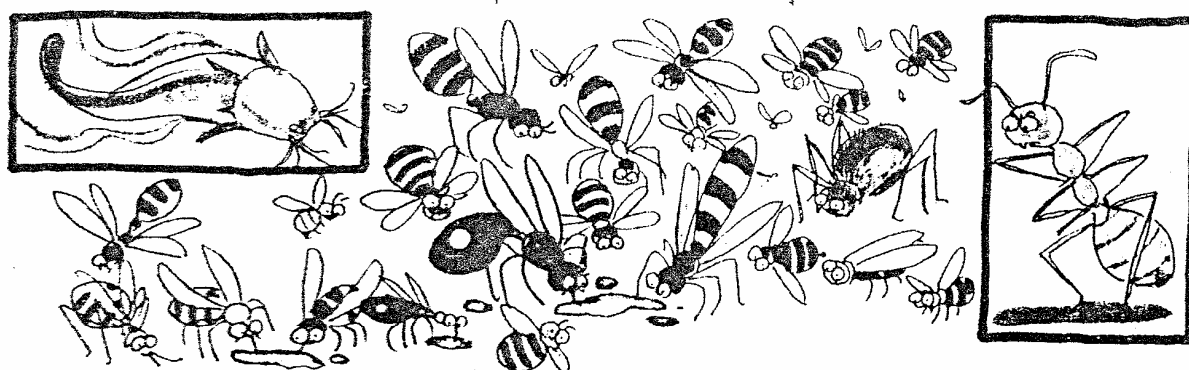
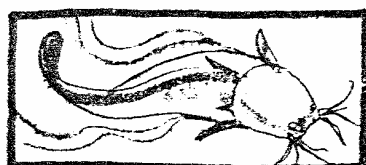
๗. งูเถื่อนไม่แน่ใจว่าชายนั้นตายเพราะพิษของตนหรือไม่ จึงเชิญพญาแรมมาพิสูจน์ แรมจิกที่ท้องก่อนตามที่เคยทำกับศพ บัวเอิญไปถูกงูในชายพก

๘. ปูเข้าตัวกระดูกกระดูก พญาแรมยกมูเถื่อนว่าชายคนนั้นยังไม่ตาย งูรู้สึกเสียใจเชื่อว่าพิษของตนเสื่อมแน่นอน จึงประกาศแจกพิษให้แก่สัตว์อื่น สัตว์ทั้งหลายรู้เข้าก็มารอรับพิษอย่างเนืองแน่น

๙. งูด้วยกันเช่นงูเห่า งูสามเกลียว ได้รับพิษมากที่สุด ตะขาบว่าอย่าเข้าไปหางูเถื่อนก็ถ่ายพิษไม่ได้มาก แต่แมงป่องเข้าใกล้ไม่ได้ คอยเอาหางตะขาบที่หล่นลงน้ำ จึงมีพิษที่หางจนทุกวันนี้

๑๐. ปลาตุ๊กได้พิษที่ตกในน้ำมาทางเงี่ยงไว้เล็กน้อย ส่วนมดคันไฟ ตัวต่อ ผึ้ง พวกกันกับเศษพิษที่ตกเปื้อนพื้นดิน มดแดงเข้าไม่ถึงขึ้นเก็บเอาคอกอยู่ข้างนอกนานจนแหวคอด งูเถื่อนแจกจ่ายพิษให้เพื่อนสัตว์จนพิษหมดตัว 😊

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด

๑. ความในข้อใดเป็นประโยค

ก. นิทานพื้นบ้านเชียงใหม่	ข. ภูเขาล้อมกับภูจองนาง
ค. ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว	ง. ทำไม...ภูเขาล้อมไม่มีพิษ

๒. ความในข้อใดเป็นประโยค

ก. ถกเถียงไม่ยอมแพ้	ข. ชายคนหนึ่งเดินผ่านมา
ค. กาละมังหลายใบ	ง. ถือไม่สะดวก

๓. ความในข้อใดไม่ใช่ประโยค

ก. ภูเขาล้อมฉกถูกกาละมัง	ข. พอเดินเลยไปเล็กน้อย
ค. ภูจองฉกถูกตัว	ง. ชายนั้นตายทันที

๔. ความในข้อใดเป็นกลุ่มคำ

ก. กระทะใบบัว	ข. ชายคนหนึ่งไปเยี่ยมกระทะ
ค. เขาพบปูนา	ง. เขาจับปูใส่ชายพก

๕. ความในข้อใด ไม่มีภาคแสดง

ก. ภูเขาล้อมฉกก่อน	ข. ภูเขาล้อมไม่ดูให้ถั่ว
ค. ภูเขาล้อมคิดว่าพิษของตนเสื่อม	ง. ชายคนนั้นรอดตัว

๖. “ชายคนนั้นล้มลงสิ้นสติ” จากข้อความ คำที่ขีดเส้นใต้คือส่วนใดของประโยค

ก. ประธาน	ข. กริยา
ค. ส่วนขยายกริยา	ง. กรรม

๗. “สัตว์ทั้งหลายรู้เข้าก็มารอรับพิษอย่างเนืองแน่น” คำที่ขีดเส้นใต้คือส่วนใดของประโยค

ก. ประธาน	ข. กริยา
ค. ส่วนขยายกริยา	ง. กรรม

๘. คำว่า “พิษ” ในข้อ ๗ ทำหน้าที่เป็นส่วนใดของประโยค

ก. ประธาน	ข. กริยา
ค. ส่วนขยายกริยา	ง. กรรม

๙. คำที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้ไม่มีคำกริยากี่คำ

“ปลาตกได้พิษที่ตกอยู่ในน้ำมาทางเงี่ยงเล็กน้อย ส่วนมดคันไฟ ตัวต่อ ผึ้ง เก็บเศษพิษที่ตกเปื้อนพื้นดิน”

ก. ๖ คำ	ข. ๕ คำ	ค. ๔ คำ	ง. ๓ คำ

๑๐. คำว่า “มดคันไฟ” ในข้อ ๙ เป็นคำชนิดใด

ก. คำนาม	ข. คำสรรพนาม
ค. คำกริยา	ง. คำวิเศษณ์

เฉลยกิจกรรมที่ ๑

ประโยค	วลี
สมพรอ่านหนังสือการ์ตูน	พิพิธภัณฑน์หุ่นขี้ผึ้ง
แม่ไปตลาดโชคชัย ๔	ร้องเพลงประสานเสียง
เตยกำลังเตะตะกร้อ	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ กำลังออกกำลังกาย	รถยนต์ฮอนด้าสีแดง
ขบวนนายกรัฐมนตรีเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น	เลือกตั้งระบอบประชาธิปไตย

แนวคิด

ข้อ ๑ , ๓ , ๔ , ๘ , ๙ , ๑๐ ถูกต้อง เพราะอ่านแล้วได้ใจความสมบูรณ์
สามารถบอกได้ว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน เช่น

ข้อ ๓ แม่ไปตลาดโชคชัย๔

(ใคร - แม่, ทำอะไร - ไป, ที่ไหน - ตลาดโชคชัย๔)

ข้อ ๒,๕,๖,๗ ผิด เพราะมีใจความไม่สมบูรณ์ เป็นเพียงแค่กลุ่มคำ เช่น

ข้อ ๕ ร้องเพลงประสานเสียง

(เราไม่สามารถบอกได้ว่า ใคร ร้องเพลงประสานเสียง จึงถือว่าเป็นประโยค)

นักเรียนน่ารักจังเลย...

ไม่ได้แอบดูเฉลยก่อน

อย่างนี้ต้องปรบมือให้

“คนจ้อสตัย” นะจ๊ะ

เฉลยกิจกรรมที่ ๒

ข้อที่	ภาคประธาน	ภาคแสดง		
		กริยา	กรรม	ส่วนเติมเต็ม
ตัวอย่าง	ปี่	ร้องเพลง	-	-
๑.	ม้า	วิ่ง	-	-
๒.	เขา	หยิบ	ลูกแก้ว	-
๓.	บอล	เป็น	-	นักกีฬา
๔.	เด็ก ๆ	ปลูก	ดอกไม้	-
๕.	ทหาร	คือ	-	วีรของชาติ
๖.	เธอ	คล้าย	-	แม่
๗.	ลีโอนาร์โด ดา วินชี	วาด	ภาพโมนาลิซ่า	-
๘.	ห้อง	ร้องให้	-	-
๙.	สุดาร์ตน์	เป็น	-	ทนายความ
๑๐.	ลม	พัด	-	-

ประโยคจะประกอบด้วย ภาคประธาน และภาคแสดง
ส่วนขยายหรือกรรมจะมีหรือไม่ก็ได้

กระดานคำตอบ อยู่ที่นี่ค่ะ...

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑.				X
๒.		X		
๓.		X		
๔.	X			
๕.				X
๖.		X		
๗.	X			
๘.			X	
๙.				X
๑๐.	X			

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หน่วยที่ ๒

ชุดที่ ๒ ประโยคความเดียว

ชื่อ..... ชั้น เลขที่

หน่วยที่ ๒

ชุดที่ ๒ ประโยคความเดียว

คำชี้แจง

ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

เรียนจากชุดการเรียนรู้ ชุดที่ ๒ เรื่องประโยคความเดียว
โดยศึกษาเนื้อหา ทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดท้ายหน่วยนะคะ

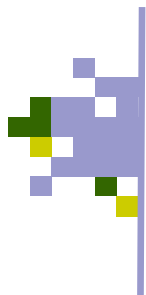
นักเรียนสามารถตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยได้

ถ้าคนใดทำคะแนนได้ไม่ถึง ๘๐ % (๘ คะแนน) นักเรียนควรจะ
ทบทวนบทเรียนใหม่อีกครั้งนะคะ

จุดประสงค์

๑. บอกความหมายของประโยคความเดียวได้
๒. รู้จักโครงสร้างของประโยค

ประโยคความเดียว

หน่วยที่ ๒

ชุดที่ ๒

ประโยคที่เราใช้สื่อสารกันทั่วไป มีทั้งประโยคความเดียว ความรวม และความซ้อน ซึ่งอาจมีขนาดสั้นหรือยาวก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้สื่อสาร จึงเห็นได้ว่าประโยคมีความสำคัญ เพราะจะช่วยให้การสื่อความหมายชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

ช่วยหาคำอธิบายบ้าง ?

นักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับ...

-ความหมายและโครงสร้างของ ประโยคความเดียว

ก่อนที่นักเรียนจะเริ่มศึกษาเนื้อหา เราลองมาตอบคำถามก่อนนะ

เริ่มกันเลย....!

กิจกรรมที่ ๑ หากข้อความใดถือได้ว่าเป็นประโยคให้ทำเครื่องหมาย X หน้าข้อความนั้น

- ☐ เต่ากลานอย่างช้า ๆ
- ☐ เด็กเอ๋ยเด็กน้อย
- ☐ ก้อยทำรายงานเรื่องดอกไม้ในวรรณคดี
- ☐ นายพิพัฒน์เป็นกำนัน
- ☐ นกเงือกอาศัยอยู่ในป่า

เป็นอย่างไรบ้าง ตอบได้ไหมเอ๋ย... ลองสังเกตคำตอบดูนะ จะเห็นได้ว่า ประโยคจะประกอบด้วยประธานและกริยาทำให้เรารู้ว่ามีใครกำลังทำอะไรอยู่ และข้อความข้างต้น ถือได้ว่าเป็น **ประโยคความเดียว**

อย่าลืม...ว่า ประโยคความเดียว

มีความหมายว่าอย่างไร

ความหมายของประโยคความเดียว

ประโยคความเดียว คือ ประโยคที่มีความหมายเดียว ไม่ต้องมีข้อความอื่นมาขยายก็ได้ เพราะมีความหมายชัดเจนอยู่แล้ว ซึ่งเรียกว่า **เอกรรดประโยค** เป็นประโยคที่มี ประธาน ๑ กริยา ๑ หรือ กรรม ๑ เท่านั้น

โครงสร้างของประโยคความเดียว

โครงสร้างแบ่งเป็นภาคใหญ่ๆ ได้ ๒ ภาค คือ

๑. ภาคประธานของประโยค คือ ส่วนสำคัญซึ่งผู้พูดหรือ

ผู้เขียนจะต้องกล่าวก่อน เช่น ความดี, ข้าพเจ้า, บ้าน, ดอกไม้, ปากกา เป็นต้น

๒. ภาคแสดงของประโยค คือ ส่วนที่แสดงกริยา

อาการของประธาน เช่น

ข้าพเจ้าพบเพื่อนเก่า, ดอกไม้บานยามเช้า เป็นต้น

ข้อสังเกต

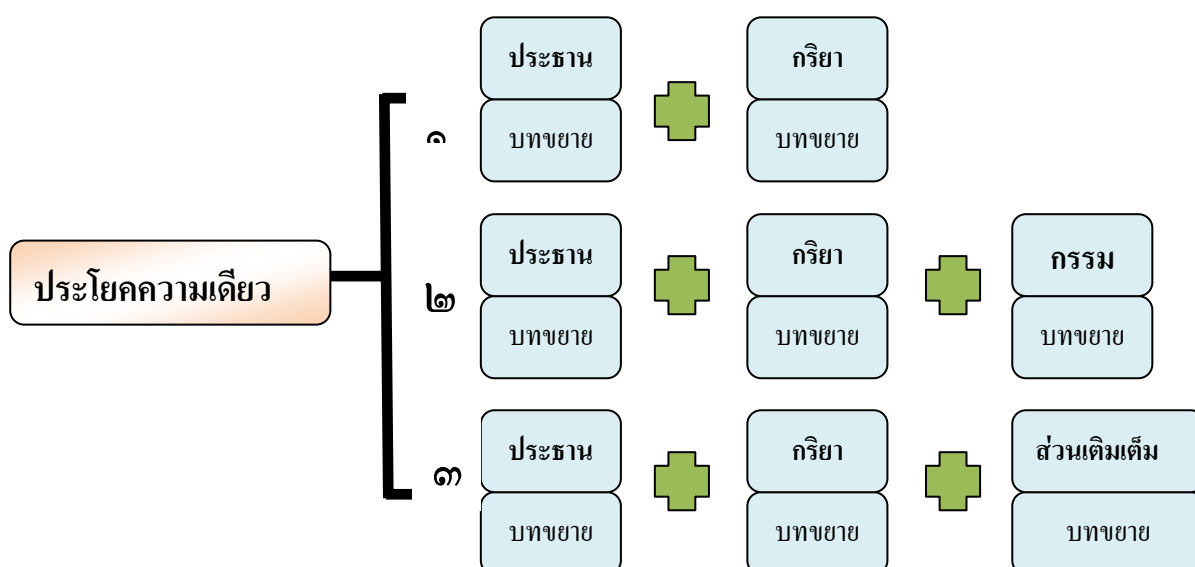
คำว่า เอกรรดประโยค

อ่านว่า เอก-กัถ-ถะ-ประ-โยค

มาจากคำว่า เอก+ วรรค + ประโยค
ซึ่งมีความหมายว่า เอก (หนึ่ง)

วรรค (ข้อความ) เท่ากับ ประโยค
ที่มีข้อความเดียว

ในทั้งสองภาคนี้ แต่ละภาคยังแยกเป็นส่วนย่อยลงไปอีก แต่จะกล่าวถึงใน
ชุดการเรียนรู้ที่ ๓ ต่อไป

ตัวอย่างโครงสร้างประโยคความเดียว

ประโยคความเดียว	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	บทขยายประธาน	กริยา	กรรม	บทขยายกริยา	บทขยายกรรม
๑.นักเรียนคุย	นักเรียน	-	คุย	-	-	-
๒.นักเรียนหญิงคุยเสียงดัง	นักเรียน	หญิง	คุย	-	เสียงดัง	-
๓.ชมพู่แต่งกลอน	ชมพู่	-	แต่ง	กลอน	-	-
๔.ชมพู่นักเรียนชั้น ม. ๒ แต่งกลอนสุภาพเก่ง	ชมพู่	นักเรียนชั้น ม.๒	แต่ง	กลอน	เก่ง	สุภาพ
๕.ตำรวจจับคนร้าย	ตำรวจ	-	จับ	คนร้าย	-	-
๖.ตำรวจจราจรจับคนร้ายไม่ได้	ตำรวจ	จราจร	จับ	คนร้าย	ไม่ได้	-
๗.คนขยันอ่านหนังสือเก่ง	คน	ขยัน	อ่าน	หนังสือ	เก่ง	-
๘.แมวกินปลา	แมว	-	กิน	ปลา	-	-
๙.แมวของฉันกินปลา	แมว	ของฉัน	กิน	ปลา	-	-
๑๐.ฉันชอบดอกไม้ในแจกัน	ฉัน	-	ชอบ	ดอกไม้	-	ในแจกัน

จากตัวอย่างโครงสร้างของประโยคความเดียว จะเห็นได้ว่าประโยคความเดียวจะประกอบด้วย **ประธาน** **เพียงบทเดียว** ซึ่งอาจจะมีส่วนขยายหรือไม่มีก็ได้ **กริยา** **เพียงบทเดียว** ซึ่งอาจจะมีส่วนขยายหรือไม่มีก็ได้ หรือ อาจจะมีหรือไม่มี **กรรม** ก็ได้

ให้นักเรียนช่วยยกตัวอย่างประโยคความเดียว ได้แก่

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

กิจกรรมที่ ๒ หักเรียนขีดเส้นใต้ส่วนที่เป็นภาคประฐานด้วย สีน้ำเงิน และภาคแสดงด้วย สีแดง

๑. ฉันเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. วิณชอบเรียนวิชาภาษาไทย
๓. เพื่อนของฉันไม่สบาย
๔. บุญชุมพิมพ์รายงาน
๕. พ่อซื้อคอมพิวเตอร์เครื่องใหม่
๖. พี่เบียร์ร้องเพลง
๗. นักกีฬาฟุตบอลได้รับรางวัลชนะเลิศ
๘. ธนพลทำงานหนัก
๙. วีรยุทธวาดภาพนกเงือก
๑๐. ชินขับรถสีขาว

เป๊ยะใจครับ....
หวังว่าคงไม่ยากไปนะ
เพื่อทำได้อยู่แล้ว....
หากมีข้อสงสัยไปดูเฉลย
ได้ที่อยู่ด้านหลังนะครับ

กิจกรรมที่ ๓ หักเรียนลองแยกส่วนประกอบของประโยคตามที่กำหนด

ประโยคความเดียว	ภาคประฐาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	บทขยาย ประธาน	กริยา	กรรม	บทขยาย กริยา	บทขยาย กรรม
๑. ห้องสมุดแผนกมัธยมบริการดี						
๒. ต่อมกินมะกะโรนีเส้นยาว						
๓. ฟาร์ร้องดังเปรี้ยง ๆ						
๔. กว๋ยเตี้ยตัวตั้มย่าหกละชุด นักเรียน						
๕. เพื่อนของฉันชอบดูการ์ตูนเรื่อง ปลาบู่ทอง						

จงอ่านนิทานเรื่องต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง

ม้ายกับลาย

วันหนึ่งภายในป่าใหญ่ ช้างและสิงโตเดินมาด้วยกัน สัตว์ทั้งสองประกาศว่า “เพื่อน ๆ สัตว์ป่าทั้งหลายจงฟังให้ดี นี่เป็นอาทิตย์นับจากวันนี้พวกเราจะจัดงานประกวดความงามของสัตว์ป่าขึ้น งานนี้ยินดีต้อนรับสัตว์ป่าสี่เท้าทั้งหลาย”

ข่าวนี้ทำให้สัตว์ป่าสี่เท้าทั้งหลายพากันตื่นเต้นและต่างยินดีที่จะเข้าร่วมในงานประกวดนี้ด้วย ในสมัยนั้น ม้ายลายซึ่งเป็นม้ายอีกพันธุ์หนึ่ง มันมีตัวสีขาว ตัวเล็กและไม่มีเส้นลายดำรอบตัว มันก็อยากเข้าประกวดในงานนี้ด้วย มันรำพึงกับตัวเองว่า “ฉันจะเอาชนะการประกวดได้อย่างไร ในเมื่อตัวฉันเล็กและยังวิ่งได้ช้ากว่าม้าย”

ดังนั้น ม้ายลายจึงเดินเข้าไปในป่าใหญ่ มันมองเห็นเสือโคร่งตัวหนึ่ง มันพูดว่า “เสือโคร่งช่างงามสง่าเหลือเกิน” เมื่อม้ายลายเดินมาพบยีราฟ มันก็พูดกับตัวเองว่า “ลูกนัยน์ตาของยีราฟช่างสวยงามเหลือเกิน” เมื่อกลับมาในถ้ำของตน ม้ายลายก็ได้วาดเส้นแถบดำไว้ประดับร่างกายของมัน แล้วพูดว่า “คราวนี้ฉันมีความงามสง่าเหมือนเสือโคร่งแล้ว” และมันก็ใส่ขนตาปลอมเพื่อให้มีลูกนัยน์ตาที่สวยงาม

เมื่อวันงานประกวดได้มาถึง พวกฝูงสัตว์ป่าต่างพากันมายังสนามประกวด สัตว์ป่าทุกตัวต่างตระเตรียมตัวกันมาอย่างสวยงาม และม้ายลายก็เป็นผู้ประกวดที่โดดเด่นที่สุด คณะกรรมการตัดสินจึงพูดว่า “เราต้องนำม้ายลายไปเปรียบเทียบกับสัตว์ป่าตัวอื่น ๆ “

ม้ายลายจึงต้องวิ่งแข่งกับม้าย และม้ายเป็นผู้ชนะ เมื่อต่อสู้กับเสือ เสือก็เป็นผู้ชนะ และมันยังไม่สามารถมองเห็นได้ไกล ๆ เหมือนยีราฟ ม้ายลายเลยเป็นผู้แพ้ในการประกวด มันเสียใจมาก และคิดว่า “ว่าจริงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่” ตั้งแต่นั้นมา ม้ายลายจึงมีลายเป็นสีดำตลอดชั่วชีวิต

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด

๑. ประโยคความเดียวประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ อะไรบ้าง

ก. ภาคประธานและภาคแสดง	ข. ประธาน กริยา กรรม
ค. ประธาน ขยายประธาน	ง. ประธาน กริยา ขยายกริยา
๒. ความในข้อใดเป็นประโยคความเดียว

ก. สัตว์ป่าสี่เท้าทั้งหลาย	ข. ม้าลายมีตัวสีขาว
ค. ฉันทัวเล็ก	ง. ช้างและสิงโตเดินมา
๓. ความในข้อใดไม่ใช่ประโยคความเดียว

ก. ม้าลายวาดลายและใส่ขนตาปลอม	ข. ม้าลายเดินมาพบยี่ราฟ
ค. ม้าลายวิ่งแข่งกับม้า	ง. ม้าลายเดินไปในป่า
๔. ความในข้อใดเป็นประโยคความเดียว

ก. เพื่อน ๆ สัตว์ป่าทั้งหลาย	ข. มันมองเห็นเสือโคร่ง
ค. เสือโคร่งงามสง่า	ง. ฉันทัวเล็กและวิ่งได้ไวกว่าม้า
๕. ความในข้อใด ไม่มีภาคประธาน

ก. เสือโคร่งมีความสง่างามเหลือเกิน	ข. มันเสียใจมาก
ค. โดดเด่นที่สุด	ง. ม้าเป็นผู้ชนะ
๖. “ม้าลายต้องวิ่งแข่งกับม้า” จากข้อความ คำที่ขีดเส้นใต้คือส่วนใดของประโยค

ก. ประธาน	ข. กริยา
ค. ส่วนขยายกริยา	ง. กรรม
๗. “เราต้องนำม้าลายไปเปรียบเทียบกับสัตว์อื่น ๆ” คำที่ขีดเส้นใต้คือส่วนใดของประโยค

ก. ประธาน	ข. กริยา	ค. ส่วนขยายกริยา	ง. กรรม
-----------	----------	------------------	---------
๘. ในข้อ ๗ คำใดทำหน้าที่เป็นคำกริยาของประโยค

ก. เปรียบเทียบ	ข. ม้าลาย	ค. สัตว์อื่น ๆ	ง. นำ
----------------	-----------	----------------	-------
๙. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับประโยคความเดียว

ก. ต้องมีคำสันธานมาเชื่อม	ข. มีประธานเพียงบทเดียว
ค. อาจจะมีส่วนขยายหรือไม่ก็ได้	ง. เป็นประโยคที่ไม่ชัดเจน
๑๐. คำว่า “เอก-กค-ละ-ประ-โยก” อ่านว่าอย่างไร

ก. เอก-กค-ละ-ประ-โยก	ข. เอก-กค-ทะ-ประ-โยก
ค. เอ-กค-ละ-ประ-โยก	ง. เอ-กค-ทะ-ประ-โยก

เฉลยกิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑

- ☒ เต่าคลานอย่างช้า ๆ
- ☐ เด็กเอ๋ยเด็กน้อย
- ☒ ก้อยทำรายงานเรื่องดอกไม้ในวรรณคดี
- ☒ นายพิพัฒน์เป็นกำนัน
- ☒ นกเงือกอาศัยอยู่ในป่า

กิจกรรมที่ ๒

๑. ฉันเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. วิชาชอบเรียนวิชาภาษาไทย
๓. เพื่อนของฉันไม่สบาย
๔. บุญชูพิมพ์รายงาน
๕. พ่อซื้อคอมพิวเตอร์เครื่องใหม่
๖. พี่เบิร์ต ร้องเพลง
๗. นักกีฬาฟุตบอลได้รับรางวัลชนะเลิศ
๘. ชนพลทำงานหนัก
๙. วิรุทธวาดภาพนกเงือก
๑๐. ชินขับรถสี่ขา

ตัวอักษรหยาบ

๖๓% ถาคประธา%

จับเส้นใต้ ๑ เส้น

๖๓% ถาค๖๖๓ดง

กิจกรรมที่ ๓

ประโยคความเดียว	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	บทขยายประธาน	กริยา	กรรม	บทขยายกริยา	บทขยายกรรม
๑.ห้องสมุดแผนกมัธยมบริการดี	ห้องสมุด	แผนกมัธยม	บริการ	-	ดี	-
๒.ต้อมกินมะกะโรนีเส้นยาว	ต้อม	-	กิน	มะกะโรนี	-	เส้นยาว
๓.ฟ้าร้องดังเปรี้ยง ๆ	ฟ้า	-	ร้อง	-	ดังเปรี้ยง ๆ	-
๔.ก๊วยเตี้ยวต้มยำหกละซุดนักเรียน	ก๊วยเตี้ยว	ต้มยำ	หก	ซุด	เลอะ	นักเรียน
๕.เพื่อนของฉันทชอบดูการ์ตูนเรื่องปลาปู้ทอง	เพื่อน	ของฉันท	ชอบ	การ์ตูน	ดู	เรื่องปลาปู้ทอง

เฉลยแบบฝึกหัด

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑.	×			
๒.		×		
๓.	×			
๔.		×		
๕.			×	
๖.		×		
๗.	×			
๘.				×
๙.	×			
๑๐.			×	

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค เป็นแบบทดสอบ
แบบปรนัยชนิด ๔ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ เวลา ๕๐ นาที
๒. ให้นักเรียนเขียน ชื่อ – นามสกุล ชั้น เลขที่ ลงในกระดาษคำตอบ
๓. ให้นักเรียนอ่านโจทย์ และคำตอบให้ละเอียดจนเข้าใจก่อนตัดสินใจ
เลือกตอบ
๔. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย **x** ลงในช่องที่ต้องการในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑.		x		
๑๐.				x

หมายเหตุ

ห้ามนักเรียนทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน
วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง จงเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด โดยกากบาทในกระดาษคำตอบ

๑. คำว่า “แก้วแตก” เป็นกลุ่มคำหรือประโยค เพราะเหตุใด
 - ก. กลุ่มคำ เพราะ ใจความสมบูรณ์
 - ข. ประโยค เพราะ ใจความสมบูรณ์
 - ค. กลุ่มคำ เพราะ ใจความไม่สมบูรณ์
 - ง. ประโยค เพราะ ใจความไม่สมบูรณ์
๒. ข้อใดเป็นกลุ่มคำ
 - ก. แม่ไล่เสียดีเหลือง
 - ข. มะพร้าวหล่น
 - ค. ร้านค้าเปิดเวลา ๘.๐๐ น.
 - ง. ห้างหุ้นส่วนจำกัด
๓. “นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนนาคประสิทธิ์ชอบเล่นกีฬา”

กลุ่มคำที่ทำหน้าที่ขยายภาคประธานของประโยคคือข้อใด

 - ก. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 - ข. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่นกีฬา
 - ค. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
 - ง. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนนาคประสิทธิ์
๔. ประโยคข้อใดมีบทขยายภาคแสดง
 - ก. เสียดีแดงขาด
 - ข. อาริยาน้องของอรุณร้องไห้
 - ค. สุกสุดาไม่ชอบกินผัก
 - ง. เครื่องซักผ้าแอลจีสีน้ำเงิน
๕. ข้อใดไม่ใช่ประโยคที่ขึ้นต้นด้วยผู้กระทำ
 - ก. ตัวนิ่มถูกชาวบ้านจับ
 - ข. ฝรั่งราคาถูกกว่าชมพู
 - ค. ฉันซื้อตุ๊กตาหมี
 - ง. โตเล่นเปียโนเก่งมาก
๖. “มีการระเบิดที่จังหวัดนครราชสีมา” เป็นประโยคที่ขึ้นต้นด้วยอะไร
 - ก. ผู้กระทำ
 - ข. กริยา
 - ค. ผู้ถูกกระทำ
 - ง. อาศัยส่วนเติมเต็ม
๗. ข้อใดเป็นประโยคความรวม
 - ก. พี่สัมนินข้าวขาหมูทุกวัน
 - ข. เขาอาบน้ำแล้วจึงแต่งตัวไปโรงเรียน
 - ค. ฉันเก็บเงินได้ ๑,๐๐๐ บาท
 - ง. พวกเรากลับถึงบ้านเวลา ๑๘.๐๐ น.
๘. ข้อใดเป็นประโยคความรวมแบบคล้องยตามกัน
 - ก. เขาทำการบ้านแล้วจึงเล่นเกม
 - ข. กว่าถั่วจะสุกกาก็ไหม้แล้ว
 - ค. พี่ไปโรงเรียนแต่นั่งอยู่บ้าน
 - ง. เธอจะเรียนหรือเล่นกีฬา

๘. ข้อใดเป็นประโยคความรวมแบบขัดแย้งกัน
- ถึงเขาจะไม่หล่อแต่ก็มีนิสัยดี
 - พ่อและแม่ไปงานทำบุญที่บ้านใหม่
 - ครั้นพ่อไปทำงานแล้วเขาจึงเล่นฟุตบอล
 - เขาไม่สบายเขาจึงไม่มาโรงเรียน
๑๐. ประโยคความรวมแบบเป็นเหตุเป็นผลกัน ประโยคเหตุต้องอยู่ส่วนใดของประโยค
- ตอนต้น
 - ตอนท้าย
 - ตอนกลาง
 - อยู่ส่วนใดก็ได้
๑๑. “วรวิทย์ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แต่ก็ทำอะไรไม่ได้”
ประโยคนี้เป็นประโยคความรวมชนิดใด
- ประโยคความรวมแบบขัดแย้งกัน
 - ประโยคความรวมแบบเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง
 - ประโยคความรวมแบบคล้ายตาม
 - ประโยคความรวมแบบเป็นเหตุเป็นผลกัน
๑๒. ข้อใดอธิบายความหมายของประโยคความซ้อนได้ถูกต้อง
- ประโยคความเดียว ๒ ประโยครวมกันมีใจความสำคัญเท่ากัน
 - ประโยคความเดียว ๒ ประโยครวมกันมีประโยคย่อยมาขยายประโยคความเดียว
 - ประโยคความเดียว ๒ ประโยครวมกันมีประโยคหลักและประโยคย่อยมาประกอบกันอาจจะมีคำเชื่อมหรือไม่ก็ได้
 - ประโยคความเดียว ๒ ประโยครวมกันมีประโยคหลักและประโยคย่อย แต่ประโยคย่อยไม่ต้องมาขยายประโยคหลักและไม่มีคำเชื่อม
๑๓. “เขาใส่เสื้อกั๊กเพราะอากาศร้อน” ข้อใดเป็นประโยคหลัก
- เขาใส่เสื้อกั๊ก
 - อากาศร้อน
 - เสื้อกั๊ก
 - เขาใส่เสื้อกั๊กเพราะอากาศร้อน
๑๔. “เขาเก็บปะการังซึ่งอยู่ในน้ำ” ข้อใดเป็นประโยคย่อย
- เขาเก็บปะการัง
 - เก็บปะการังในน้ำ
 - ซึ่งอยู่ในน้ำ
 - เขาอยู่ในน้ำ
๑๕. ข้อใดมีประโยคย่อยทำหน้าที่เหมือนคำวิเศษณ์ขยายกริยาหรือวิเศษณ์
- ฉันคิดว่าภาษาไทยยาก
 - ฉันเรียนที่โรงเรียนนาคประสิทธิ์
 - เขาชอบนินทาผู้อื่น
 - เขามาเมื่อพระอาทิตย์ตกดิน

๑๖. ข้อใดเป็นประโยคบอกเล่า

ก. น้องวิวไปที่สวนสนุกกับใคร ก. ไม่มีสิ่งมีชีวิตใด ๆ อาศัยอยู่บนดวงจันทร์
ข. เธอจะอย่างไรกับอนาคตของเธอ ง. คุณครูสอนนักเรียนประดิษฐ์ดอกไม้

๑๗. ข้อใดไม่เป็นประโยคปฏิเสธ

ก. เขามีสิทธิ์เลือกตั้งหรือไม่ ก. ฉันไม่ชอบอ่านหนังสือเล่มนี้เลย
ข. เด็กๆ ไม่อยากถูกทำโทษ ง. พัฒนาไม่ได้มานานสัปดาห์หนึ่งแล้ว

๑๘. (๑) การอ่านมากทำให้คนฉลาดมาก
(๒) การฟังมากทำให้คนฉลาดมาก

ประโยคที่กำหนดให้นี้ทำให้เป็นประโยคความรวมข้อใดเหมาะสมที่สุด

ก. การอ่านมากหรือการฟังมากทำให้คนฉลาด
ข. เพราะการอ่านมากการฟังมากทำให้คนฉลาด
ค. การอ่านมากและการฟังมากทำให้คนฉลาด
ง. การอ่านมากทำให้คนฉลาดมีฉะนั้นก็การฟังมากทำให้คนฉลาด

๑๙. “ฟุตบอล ตะกร้อ แบดมินตัน และปิงปองเป็นกีฬายอดนิยมของคนทั่วไป” ประโยคนี้แยกเป็นประโยคย่อยได้กี่ประโยค

ก. ๒ ประโยค ข. ๓ ประโยค ก. ๔ ประโยค ง. ๕ ประโยค

๒๐. “พ่อ แม่และพี่ของสุมาลีเป็นหมอแต่สุมาลีเป็นครู” ประโยคนี้แยกเป็นประโยคความเดียวได้กี่ประโยค

ก. ๒ ประโยค ข. ๓ ประโยค ก. ๔ ประโยค ง. ๕ ประโยค

๒๑. “ครูทำโทษนักเรียนที่ไม่ส่งการบ้านวิชาภาษาไทย” ข้อความใดเป็นประโยคย่อย

ก. ที่ไม่ส่ง ก. ที่ไม่ส่งการบ้านวิชา
ข. ที่ไม่ส่งการบ้าน ง. ที่ไม่ส่งการบ้านวิชาภาษาไทย

๒๒. “นันทิทำงานไปด้วยระหว่างที่เขาเรียนปริญญาเอก” ข้อความใดเป็นประโยคย่อยที่ทำหน้าที่เหมือนคำวิเศษณ์ขยายกริยาหรือวิเศษณ์

ก. นันทิทำงานไปด้วย ก. นันทิทำงานไปด้วยระหว่างที่
ข. เขาเรียนปริญญาเอก ง. ระหว่างที่เขาเรียนปริญญาเอก

๒๓. “แม่กำลังซักเสื้อที่เปื้อนชอล์กมะเขือเทศ” ข้อความที่ขีดเส้นใต้ทำหน้าที่ขยายคำใด

ก. แม่ ก. เสื้อ
ข. กำลังซัก ง. กำลังซักเสื้อ

๒๑. “แม่กำลังซักเสื้อผ้าที่เปื้อนซอลมะเขือเทศ” ข้อความที่ขีดเส้นใต้ทำหน้าที่ขยายคำใด
ก. แม่	ค. เสื้อ
ข. กำลังซัก	ง. กำลังซักเสื้อผ้า

ภาคผนวก ค

- ตารางสรุปค่าการประเมินความคิดเห็นด้านเนื้อหาและสื่อ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของประโยค โดยผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 4 สรุปค่าการประเมินความคิดเห็นด้านเนื้อหาและสื่อ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง ชนิดของประโยค โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ผลการประเมิน			เฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
	ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน				
	1	2	3		
เนื้อหาและภาษาที่ใช้					
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	5	5	4	4.67	ดีมาก
2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์	4	4	3	3.67	ดี
3. ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา	4	5	3	4	ดี
4. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับนักเรียน	5	5	3	4.33	ดี
5. เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน	5	5	4	4.67	ดีมาก
6. ความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	ดี
7. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้	5	5	4	4.67	ดีมาก
8. ความเหมาะสมของจำนวนเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้	5	4	3	4	ดี
9. ภาษาที่ใช้มีความถูกต้อง	5	5	4	4.67	ดีมาก
10. ภาษาชัดเจน	5	5	3	4.33	ดี
11. ความชัดเจนของตัวอักษร	5	5	4	4.67	ดีมาก
การนำไปใช้					
12. ความเหมาะสมของรูปภาพตกแต่งในชุดการเรียนรู้	5	5	4	4.67	ดีมาก
13. การออกแบบชุดการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4	5	3	4	ดี
14. ชุดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง	4	4	3	3.67	ดี
15. มีวิธีการอธิบายการใช้ชุดกับนักเรียนอย่างชัดเจน	4	4	5	4.33	ดี
16. นักเรียนสามารถใช้ชุดการเรียนรู้ได้สะดวก	5	5	4	4.67	ดีมาก
รวม	4.63	4.75	3.56	4.31	ดี

ภาคผนวก ง

- ตารางแสดงค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค
- ตารางแสดงค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของประโยค

ตาราง 5 ค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของประโยค

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน (E_1) (130 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (E_2) (20 คะแนน)
1	103	16
2	110	16
3	103	17
4	110	17
5	99	15
6	114	17
7	113	18
8	111	16
9	109	18
10	95	16
11	102	15
12	102	16
13	105	17
14	104	18
15	108	16
16	114	16
17	101	15
18	107	18
19	108	18
20	110	16
21	107	17
22	110	18
23	104	16
24	98	16
25	101	17
26	110	17
27	109	18
28	109	16
29	109	18
30	98	16

ตาราง 5 (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน (E_1) (130คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (E_2) (20 คะแนน)
31	100	17
32	110	16
33	108	17
34	110	16
35	110	15
36	110	18
37	110	17
38	106	16
39	105	17
40	96	18
รวม	4245	667
E_1/E_2	81.63	83.38

ตาราง 6 ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของประโยค จำนวน 50 ข้อ

ข้อที่	P	R	ข้อที่เลือก
1	.58	.20	
2	.84	.18	
3	.42	.42	✓
4	.75	.52	✓
5	.88	.61	
6	.09	.28	
7	.63	.24	✓
8	.35	.29	✓
9	.62	.36	✓
10	.72	.44	✓
11	.46	.19	
12	.77	.49	✓
13	.50	.12	
14	.46	.41	✓
15	.75	.38	✓
16	.86	.28	
17	.87	.42	
18	.36	.47	✓
19	.56	.24	✓
20	.32	.51	✓
21	.78	.59	✓
22	.65	.20	✓
23	.09	.28	
24	.25	.28	✓
25	.18	.40	

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	P	R	ข้อที่เลือก
26	.11	.02	
27	.58	.34	✓
28	.46	.48	✓
29	.80	.73	
30	.82	.52	
31	.65	.56	✓
32	.79	.57	✓
33	.46	.48	✓
34	.59	.64	✓
35	.35	.40	✓
36	.77	.49	
37	.60	.07	
38	.58	.49	✓
39	.48	.52	✓
40	.44	.38	✓
41	.20	.04	
42	.29	.18	
43	.40	.39	✓
44	.24	.14	
45	.64	.47	✓
46	.72	.57	✓
47	.48	.37	✓
48	.32	.72	✓
49	.22	.03	
50	.17	.06	

หมายเหตุ ✓ หมายถึง แบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก โดยได้ คัดเลือกไว้ 30 ข้อ แบบทดสอบนี้ นำไปหาค่าความเชื่อมั่น KR-20 ของแบบทดสอบเท่ากับ .85

ภาคผนวก จ

- ตารางคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
เรื่องชนิดของประโยค ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้
ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตาราง 7 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของประโยค ของนักเรียน
ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

คนที่	ก่อนเรียน (X_1) (30 คะแนน)	หลังเรียน (X_2) (30 คะแนน)	ผลต่าง (D)	ผลต่างกำลังสอง (D^2)
1	6	16	10	100
2	6	14	8	64
3	11	20	9	81
4	10	17	7	49
5	10	13	3	9
6	12	20	8	64
7	7	15	8	64
8	9	19	10	100
9	12	15	3	9
10	8	13	5	25
11	9	20	11	121
12	5	15	10	100
13	4	13	9	81
14	11	22	11	121
15	12	21	9	81
16	9	16	7	49
17	12	20	8	64
18	9	19	10	100
19	7	13	6	36
20	10	18	8	64
21	4	16	12	144
22	9	16	7	49
23	10	22	12	144
24	12	23	11	121
25	10	22	12	144
26	5	16	11	121
27	10	15	5	25
28	16	27	11	121
29	13	24	11	121
30	14	24	10	100

ตาราง 7 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน (X_1) (30 คะแนน)	หลังเรียน (X_2) (30 คะแนน)	ผลต่าง (D)	ผลต่างกำลังสอง (D^2)
31	10	23	13	169
32	11	20	9	81
33	16	25	9	81
34	6	17	11	121
35	13	24	11	121
36	12	25	13	169
37	15	26	11	121
38	16	26	10	100
39	13	25	12	144
40	17	26	9	81
$\bar{X}_1 = 10.28$ $\bar{X}_2 = 19.53$ $\sum D = 370$ $\sum D^2 = 3660$				

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวพัทธวิภา ไตรวรารอด

วันเดือนปีเกิด

8 กุมภาพันธ์ 2523

สถานที่เกิด

อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

5/5 หมู่ที่ 10 ตำบลบางช้าง อำเภอสสามพราน
จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541

มัธยมศึกษาปีที่ 6

จากโรงเรียนนาคประสิทธิ์ จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. 2545

ครุศาสตรบัณฑิต คบ. (วิชาเอกภาษาไทย)

จากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2551

การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) การสอนภาษาไทย

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร